

toender.dk

REGNSKAB

2018

TØNDER KOMMUNE

Borgmesterens forord

Tønder Kommune har igen et regnskab i god balance og med styr på økonomien.

Tønder Kommune kommer ud af 2018 med et overskud på den ordinære drift på 101,3 mio. kr. Det er dermed 38,1 mio. kr. bedre end oprindeligt budgetteret. Der fastholdes fortsat et højt niveau på anlægsområdet med 103,2 mio. kr. og det er positivt, at dette stadig kan gennemføres med finansiering af overskuddet på driften.

Det samlede regnskabsresultat viser et underskud på 1,9 mio. kr. Det vil sige - et stort set 0-resultat med balance mellem indtægter og udgifter – og det er flot, når det tages i betragtning, at de kommunale aktiviteter nærmer sig 2.500 mio. kr.

Det har gennem flere år været kendetegnende for Tønder Kommunes regnskaber, at de afspejler en ansvarlig økonomistyring, der giver et økonomisk råderum. Det giver mulighed for handlefrihed og initiativ, som er helt centrale elementer for at komme videre med den visions- og strategiplan, som den nytiltrådte Kommunalbestyrelse vedtog i foråret 2018.

Kommunens serviceudgifter på 1.683,3 mio. kr. er 33 mio. kr. mindre end det oprindelige budget og dermed bidrager Tønder Kommune igen positivt til overholdelse af det aftalte loft på den samlede kommunale serviceramme.

Overskuddet på driften er stadig i stand til at finansiere et højt anlægsniveau på 103,2 mio. kr., så kommunen fortsat kan vedligeholde og udvikle de fysiske rammer for driften til glæde og gavn for kommunens borgere.

Jeg glæder mig over, at vi har et solidt fundament, som giver os rig mulighed for at forsætte turen med at udvikle vores område.

Henrik Frandsen
Borgmester

TØNDER KOMMUNE
RIG PÅ **TUR**

INDHOLD	Side
Kommuneoplysninger	4
Påtegninger	5
Ledelsens påtegning	5
Den uafhængige revisors påtegning	6
Kommunens årsberetning	9
Generelle bemærkninger	9
Regnskabsmæssig udvikling	10
Hoved- og nøgletal	18
Regnskabsopgørelse	19
Balance	21
Noter til driftsregnskab og balance	22
Opgaver udført for andre myndigheder	54
Bilag A	55
Anvendt regnskabspraksis	55

Kommuneoplysninger

Kommune	Tønder Kommune Wegners Plads 2 6270 Tønder
Telefon:	74 92 92 92
Telefax:	74 92 96 78
Hjemmeside:	www.toender.dk
E-mail:	toender@toender.dk
Hjemsted:	Tønder
Regnskabsår:	1. januar - 31. december

Revision	BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab Kolding Åpark 8A, 7. sal 6000 Kolding
----------	--

Påtegninger

Ledelsens påtegning

Økonomiudvalget har den 20. marts 2019 aflagt årsregnskab for 2018 for Tønder Kommune til Kommunalbestyrelsen.

Årsregnskabet bygger på de obligatoriske oversigter og redegørelser, der skal aflægges i overensstemmelse med Lov om Kommunernes styrelse og reglerne i Indenrigsministeriets Budget- og regnskabssystem for Kommuner.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver Kommunalbestyrelsen hermed regnskabet til revision.

Tønder Kommune, den 18. juni 2019

Henrik Frandsen
Borgmester

Klaus Liestmann
Kommunaldirektør

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune

REVISIONSPÅTEGNING PÅ ÅRSREGNSKABET

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Tønder Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, jf. siderne 6 - 21 og 43 - 59 i "Regnskab 2018", der omfatter regnskabsopgørelse, balance, obligatoriske oversigter, anvendt regnskabspraksis og noter med følgende hovedtal:

- Resultat af ordinær driftsvirksomhed på 101,3 mio. kr.
- Resultat af det skattefinansierede område på -1,9 mio. kr.
- Aktiver i alt på 1.994,0 mio. kr.
- Egenkapital i alt på 1.029,3 mio. kr.

Årsregnskabet udarbejdes efter kravene i bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til kommunalbestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i lov om kommunernes styrelse. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Udover den lovpligtige revision, har vi afgivet erklæringer på projektrengskaber, andre erklæringer, der er pålagt kommunen, samt diverse rådgivningsopgaver. Der henvises til revisionsberetningens bilag, for en detaljeret opstilling af opgaver.

Vi blev af kommunalbestyrelsen første gang antaget som revisor for Tønder Kommune for regnskabsåret 2007 og har varetaget revisionen i en samlet opgaveperiode på 12 år frem til og med regnskabsåret 2018. Vi blev senest antaget efter en udbudsprocedure den 21. december 2018.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Sociale udgifter med statsrefusion

Sociale udgifter med statsrefusion består hovedsageligt af overførselsindkomster.

Ud fra vores professionelle vurdering er revisionen af området for de sociale udgifter med statsrefusion det revisionsområde med størst betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, som refunderes af Staten. Vejen Kommune er ansvarlig for tilrettelæggelse af forretningsgange og interne kontroller, som sikrer korrekt sagsbehandling af borgernes rettigheder til sociale ydelser, herunder at der udbetales korrekte ydelser, som kan helt eller delvis refunderes af Staten i henhold til gældende love og regler. Vi fokuserede på området, da reglerne på området er komplekse og kræver, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling samt overvåger, at disse bliver fulgt.

Vores behandling i revisionen.

Vores væsentligste revisionshandlinger vedrørende revision af sociale udgifter med statsrefusion har været:

- Vi har gennemgået og testet væsentlige forretningsgange og relevante interne kontroller på områder med statsrefusion på det sociale område.
- Vi har gennemført revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi har udført vores handlinger i henhold til bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen).
- Vi har revideret statsrefusionsskemaet for 2018.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. medtaget det af kommunalbestyrelsen godkendte årsbudget for 2018 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2018. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere kommunens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere kommunen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om kommunens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet

eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at kommunen ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom
Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter i "Regnskab 2018", som ikke er omfattet af vores erklæring herom.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING OG ØVRIG REGULERING

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

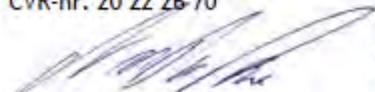
I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Kolding, den 18/6-2019

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
CVR-nr. 20 22 26 70

Niels Peder Aalund
Statsautoriseret revisor

Erik Bendtsen
Registreret revisor

Kommunens årsberetning

Generelle bemærkninger

Regnskabet

Tønder Kommunes regnskab er udarbejdet efter de retningslinjer, som er fastlagt i Indenrigsministeriets "Budget- og regnskabssystem for kommuner".

Kommunen har valgt at aflægge et regnskab, som indeholder de oversigter, der er obligatoriske i forhold til et udgiftsbaseret regnskab, idet det afspejler det styringsgrundlag, der ligger til grund for den daglige drift – og suppleret dette med oversigter og noter efter en konkret vurdering. Regnskab efter omkostningsbaserede principper er fravalgt.

Kommunens "Anvendte regnskabspraksis" – som væsentligst er en opsummering af budget- og regnskabssystemets retningslinjer kan ses i bilag A.

Budgetgrundlaget

Det oprindelige budget:

Indtægter består af indtægter fra skatter, tilskud og udligning, hvor kommunen har anvendt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Driftsudgifter er baseret på en rammeudmelding, som er en fremskrivning af 2017 budgettet ved anvendelse af KL's anbefalede pris- og lønskøn.

Rammen er herefter korrigeret for konkrete reduktions- og udvidelsestiltag baseret på de politiske prioriteringer i forbindelse med budgetarbejdet.

Ved udarbejdelse af driftsbudgettet har kommunen iagttaget sin forpligtelse i forbindelse med økonomiaftalen mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening, som blandt andet indeholder et loft over

kommunernes samlede serviceudgifter – med risiko for sanktionering såfremt aftalen ikke overholdes af alle landets kommuner under ét.

På anlægssiden er der i budgettet afsat rådighedsbeløb til allerede igangsatte anlægsarbejder samt nye anlæg i overensstemmelse med investeringsoversigten.

Finansieringsdelen indeholder en nettoeffekt af lån og øvrige finansforskydninger som medfører en forøgelse af likvider på 19,7 mio. kr., så det oprindelige budget kunne bringes i balance med et forventet træk på likviderne på 18,6 mio. kr.

Kommunens budget blev vedtaget af kommunalbestyrelsen den 12. oktober 2017.

Det korrigerede budget:

I det korrigerede budget indgår de tillægsbevillinger, som er blevet givet i løbet af året.

Tillægsbevillinger, som påvirker kassebeholdningen gives af Kommunalbestyrelsen. Omplaceringer mellem bevillingsområder uden påvirkning af kassebeholdning kan godkendes af Økonomiudvalget.

På driftssiden gives der som udgangspunkt ikke tillægsbevillinger, som påvirker kassebeholdningen i henhold til kommunens økonomiske politik. Undtaget herfra er de overførsler af driftsbevillinger, som sker fra gammelt til nyt regnskabsår efter Kommunalbestyrelsens godkendelse.

Tillægsbevillinger til rådighedsbeløb på anlæg og ændringer til finansiering godkendes løbende af Kommunalbestyrelsen i løbet af året.

Regnskabsmæssig udvikling

Tønder Kommunes regnskab for 2018 udviser igen fin balance mellem indtægter og udgifter, hvilket har været kendetegnet for kommunens regnskaber i en årrække.

Det samlede resultat for årets aktiviteter udviser et underskud på 1,9 mio. kr., men når det ses i forhold til et samlet aktivitetsniveau på 2.493,3 mio. kr., så fastholder kommunen sit fokus med "fast hånd" på økonomien og økonomistyringen.

Resultatet skal også ses i lyset af, at der i det oprindelige budget var regnet med et underskud på 38,8 mio. kr. – et træk på kassebeholdningen, som det slet ikke har været nødvendigt at realisere.

På driftssiden har kommunerne gennem flere år – og også i 2018 - været underlagt en statslig sanktionsmulighed, såfremt kommunerne samlet set ikke holdt sig inden for rammerne af det oprindelige budget på serviceudgifterne.

Kommunens serviceudgifter udgør 1.683,3 mio. kr. og det er 33 mio. kr. mindre end oprindeligt budgetteret. Kommunen bidrager således igen positivt til den samlede kommunale overholdelse af servicerammen.

Udgifter uden for servicerammen udviser merforbrug på 0,4 mio. kr. og udgifter til overførselsindkomster udviser mindreforbrug på 26,2 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget.

Samlet er der et overskud på den ordinære drift på 101,3 mio. kr., hvilket er 38,1 mio. kr. mere end oprindeligt budget. Der er i årets løb tillægsbevilget 48,2 mio. kr. på den ordinære drift – primært vedrørende overførsel af uforbrugte midler fra 2017 – og resultatet er derfor 86,4 mio. kr. højere end det korrigerede budget.

På anlægssiden fortsætter kommunen med en stor anlægsaktivitet med udgifter på 103,2 mio. kr. hvilket er på niveau med oprindeligt budgetteret og denne anlægsaktivitet er bortset fra 1,9 mio. kr finansieret af overskuddet på den ordinære drift. I året er der dog tillægsbevilget godt 86 mio. kr. (overførsler fra 2017), så der ses stadig at være en "pukkel" af anlægsmidler, som

ikke bliver afholdt i samme takt, som antaget i budgettet.

Regnskabsudviklingen på finansierings- og balancemæssige forskydninger, viser et samlet fald i likvide aktiver på 56,5 mio. kr. hvilket er 37,9 mio. kr. mere end forventet.

De primære årsager er øvrige finansforskydninger, som ved årsskiftet viser periodeforskydning på 55,4 mio. kr., som vedrører udsving i betalingsflowet omkring årsskiftet. Derudover er nettoeffekten af kommunens lånoptagelse og afdrag på lån ca. 17,6 mio. kr. lavere end budgetteret, hvilket også påvirker likviderne i nedadgående retning.

Modsatrettet har årets resultat en positiv effekt på likviderne, da det er 36,4 mio. kr. bedre end forventet.

Særlige aktiviteter

I 2018 tiltrådte den nyvalgte kommunalbestyrelse, som i løbet af foråret blandt andet arbejdede med udformningen af en visions- og strategiplan for den kommende valgperiode.

Formålet med planen er at sætte pejlemærker for den retning, som kommunalbestyrelsen ønsker, kommunen skal udvikle sig i.

Målsætningerne frem mod 2022 er,

- At vi er lykkedes med at forbedre sundhedsprofilen
- At vi er lykkedes med at forbedre kvaliteten i folkeskolerne og dagtilbud
- At andelen af borgere uden for arbejdsmarkedet er faldet mærkbart
- At der er sket markant vækst indenfor erhverv og turisme
- At der er skabt flere bæredygtige bosætningsmiljøer i Tønder Kommune.

Arbejdet med at konkretisere disse mål sker ud fra de metoder og arbejdsområder, som er fastsat i "Vores Fælles Udviklingsplan", som blev introduceret i 2017.

Ønsket er at opnå en endnu større værdi af de betydelige ressourcer som borgere, virksomheder og kommune er i besiddelse af for at fastholde og fremme væksten i vores

område og sammen udvikle og bruge en viden om, "de ting som virker."

2018 har også budt på en meget stor udvikling i forhold til flyhangaren og zeppelinbasen i Soldaterskoven i Tønder. Kommunen overtog den gamle flyhangar fra Naturstyrelsen og der blev afsat 3 mio. kr. på finansloven til at udføre bygningsmæssige forbedringer. Derudover har kommunen betalt for renovering af facader og port, så hangaren kunne indgå som en del af ram-

men for optagelserne af filmen "I krig og kærlighed". Filmens plot udspiller sig under 1. verdenskrig og det var derfor en oplagt mulighed at kæde dette sammen med zeppelinbasen i Tønder, som var en aktiv del af det tyske luftvåben under 1. verdenskrig.

Der arbejdes videre med at skabe et oplevelses- og formidlingscenter omkring zeppelinbasen med fortællingen om 1. verdenskrigs luftfart.

Regnskabsoversigt (mio. kr.)	Oprindelig B 2018 (1)	Regnskab 2018 (2)	Afvigelse 2018 (3 = 2-1)	Tillægs- bevillinger 2018
Indtægter				
Personskatter	-1.396,1	-1.396,2	-0,1	-0,1
Selskabsskatter m.v.	-23,5	-23,5	0,0	0,0
Grundskyld	-101,8	-101,9	-0,1	-0,1
Generelle tilskud m.v	-993,3	-971,8	21,5	22,2
Refusion af købsmoms	0,0	0,1	0,1	0,0
Indtægter i alt	-2.514,8	-2.493,3	21,5	22,0
Driftsudgifter				
Serviceudgifter	1.716,3	1.683,3	-33,0	40,6
Uden for servicerammen	142,6	143,0	0,4	2,4
Overførselsudgifter	586,3	560,1	-26,2	-16,8
Driftsudgifter i alt	2.445,2	2.386,4	-58,8	26,3
Renter	6,3	5,6	-0,8	0,0
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-63,2	-101,3	-38,1	48,2
Anlægsudgifter				
Anlægsudgifter (ex. Jordforsyning)	105,0	102,8	-2,2	86,5
Anlægsudgifter - Jordforsyning	-3,0	0,4	3,4	3,6
Anlægsudgifter i alt	102,0	103,2	1,2	90,1
RESULTAT SKATTEFINANSIERET I ALT	38,8	1,9	-36,9	138,3
Forsyningsvirksomheder (brugerfinansieret)				
Affaldshåndtering	-0,5	0,0	0,5	0,5
Forsyningsvirksomheder i alt	-0,5	0,0	0,5	0,5
RESULTAT I ALT	38,3	1,9	-36,4	138,8

(+ = mindreindtægter eller merforbrug og - = merindtægter eller mindreforbrug)

Forskellen mellem det oprindelige budget og regnskabet 2018 er udtryk for ændringer i aktivitetsniveauet i Tønder Kommune.

Tillægsbevillinger er Kommunalbestyrelsens godkendelse af ændret aktivitetsniveau i forhold til det oprindelige budget.

Tabellen viser i kolonne 2 regnskabet for Tønder Kommune

- * Indtægter i alt på 2.493,3 mio. kr.
- * Driftsudgifter i alt på 2.386,4 mio. kr.
- * Overskud på ordinær drift 101,3 mio. kr.
- * Anlægsudgifter på 103,2 mio. kr.

Indenrigsministeriet har indskærpet, at kommunens regnskab skal indeholde oplysning

om resultatet og mellemværendet på forsyningsområdet affald – også selv om området er lagt ud i et særskilt selskab.

Derfor er resultatet indarbejdet i regnskabsoversigten og mellemværendet indarbejdet i balancen, men forholdet har mere teknisk end reel karakter, da området fortsat varetages af Tønder Affald A/S.

Tillægsbevillinger

Kommunalbestyrelsen har vedtaget en økonomisk politik med henblik på at sikre en styrket økonomisk frihed.

Et væsentligt element i denne strategi er, at der ikke gives tillægsbevillinger til driften finansieret via kassebeholdningen.

Årets tillægsbevillinger fordeler sig således:

Note	Tillægsbevillinger (mio. kr.)	Driftsind- tægter	Driftsud- gifter og renter	Anlæg	Likvider og finans- forsk.
1	Overførsler fra 2017 til 2018	0,0	63,8	85,0	-148,9
1	Pulje til overførsler	0,0	-10,9	0,0	10,9
2	1. budgetopfølgning	0,0	-0,1	0,1	0,0
3	2. budgetopfølgning	22,0	-25,7	0,0	3,8
4	Andre	0,0	-0,3	4,9	-4,6
	I alt	22,0	26,8	90,1	-138,8
	Netto bevillingspåvirkning til driftsindtægter, -udgifter og renter		48,8		

(+ = udgiftsbevilling/likvidforøgelse og - = indtægtsbevilling/likvidforbrug)

1) Overførsler fra 2017 til 2018 har en direkte påvirkning af kassebeholdningen, men er reelt finansieret af mer- og mindreforbrug i det foregående år. I det oprindelige budget for 2018 var der afsat en pulje på 10,9 mio. kr. til delvis imødegåelse af overførsler på driften. Samlet påvirkes driften med 63,8 mio. kr. og anlæg med 85 mio. kr.

2) Nettoeffekten af de bevillingsmæssige ændringer ved 1. budgetopfølgning er, at der flyttes 0,1 mio. kr. fra drift til anlæg.

3) Ved 2. budgetopfølgning flyttes 22 mio. kr. fra central pulje til overførselsindkomster til indtægter til afregning af midtvejsregulering på det sociale område. Herudover tilføres 3,8 mio. kr., som primært stammer fra demografiregulering, til kassebeholdningen

4) Under andre bevillinger ligger hovedsagligt de anlægsbevillinger, som gives i løbet af året og finansieres af overførsler fra drift eller via kassebeholdningen. Samlet frigives 4,6 mio. kr. fra kassebeholdningen under andre bevillinger.

Bevillinger til driften kan opdeles således:

Tillægsbevillinger - drift (mio. kr.)	Over- førsler	Øvrige tillægs- bevillinger *	I alt
Indtægter	0,0	22,0	22,0
Serviceudgifter	55,3	-3,8	51,5
Udgifter udenfor serviceramme	1,7	0,7	2,4
Overførselsudgifter	6,8	-23,6	-16,8
Pulje til overførsler	-10,9	0,0	-10,9
Renter	0,0	0,0	0,0
I alt ekskl. forsyning	52,9	-4,7	48,2
Forsyningsvirksomhed	0,0	0,5	0,5
I alt inkl. forsyning	52,9	-4,2	48,8

*) Ved denne opdeling er det reelt de øvrige tillægsbevillinger, som skal holdes op mod den økonomiske politik. I 2018 udviser nettoeffekten af disse 4,7 mio. kr., som er tilført kassebeholdningen.

Det er blandt andet den før omtalte demografiregulering, som bidrager hertil.

Tillægsbevilling på forsyningsområdet (0,5 mio. kr.) tilføres øvrige finansforskydninger.

Årets resultat

Årets resultat (mio. kr.)	Korr. Budget	Regnskab	Afvigelse	Overført til 2019 mm.
Indtægter	-2.492,8	-2.493,3	0,5	0,0
Serviceudgifter	1.756,9	1.683,3	73,7	39,8
Udgifter udenfor servicerramme	145,1	143,0	2,1	1,3
Overførselsudgifter	569,5	560,1	9,4	6,5
Renter	6,3	5,6	0,8	0,0
Ordinær drift i alt	-15,0	-101,3	86,4	47,7
Anlægsudgifter ekskl. Jordforsyning	191,5	102,8	88,7	85,0
Anlægsudgifter jordforsyning	0,6	0,4	0,2	0,5
Anlæg i alt	192,1	103,2	88,9	85,4
Resultat skattefinansieret i alt	177,1	1,9	175,2	133,1
Forsyningsvirksomhed	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat i alt	177,1	1,9	175,2	133,1

Resultatet af den ordinære drift viser et overskud på 101,3 mio. kr., hvilket er 38,1 mio. kr. mere end forventet i det oprindelige budget. Da der i løbet af året er tillægsbevilget 48,2 mio. kr., bliver afvigelsen i forhold til det korrigerede budget på 86,4 mio. kr.

Væsentligste årsag findes på serviceudgifterne med et mindreforbrug på 73,7 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, ligesom også mindreforbrug på overførselsudgifter bidrager med 9,4 mio. kr.

På anlægsområdet er forbruget ca. 1,2 mio. kr. større end oprindeligt budgetteret, men

med tillægsbevilling på 90,1 mio. kr. ender anlæg med et mindreforbrug på 88,9 mio. kr.

Det samlede mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget udgør 175,2 mio. kr. og heraf overføres til efterfølgende år:

- Drift 47,7 mio. kr., hvoraf 1,3 mio. kr. overføres til anlæg
- Den samlede overførsel på anlægsudgifterne er opgjort til 85,4 mio. kr.

Finansieringsoversigt (mio. kr.)	Oprindeligt budget 2018	Regnskab 2018	Budget vs. Regnskab
Likvide beholdninger primo:		157,1	
Tilgang af likvide aktiver	7,1	-28,3	-35,4
+/- Årets resultat	-38,3	-1,9	36,4
+/- Låneoptagelse	33,2	16,8	-16,4
+/- Øvrige finansforskydninger	12,2	-43,3	-55,4
Afgang af likvide aktiver	-25,7	-28,2	-2,5
+/- Afdrag på lån	-25,7	-26,8	-1,2
+/- Kursregulering likvide aktiver	0,0	-1,3	-1,3
Ændring af likvide aktiver	-18,6	-56,5	-37,9
Likvide beholdninger ultimo:		100,6	

(+ = forøgelse af likvide aktiver og - = formindskelse af likvide aktiver)

De likvide beholdninger er i 2018 formindsket med 56,5 mio.kr., hvilket er 37,9 mio. kr. mere end forventet i det oprindelige budget.

Den væsentligste årsag til afvigelsen er udviklingen i øvrige finansforskydninger, som afviger med 55,4 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Det er ganske få dages forskydning i afregningen af skat, pension mv. fra december lønkørslen, som er primær årsag. Afregningsbeløb fra december-løn i 2017 bliver hævet i banken i januar 2018, hvor december-lønnen for 2018 når at blive hævet i december 2018. Der er således afregnet for 13 lønkørsler i 2018, hvilket afspejles i finansforskydningerne og dermed også i påvirkningen af likvide aktiver, når disse opgøres med skæring pr. 31. december. Det oprindelige budget består primært af det afsatte beløb til institutionernes brug af overførte midler, som budgetteres under øvrige finansforskydninger.

Nettoeffekten af kommunens låneoptagelse (16,8 mio. kr.) og afdrag på lån (26,8 mio. kr.) medfører en nedbringelse af de likvide beholdninger på 10 mio. kr. Det skyldes at låneoptagelsen kun udgør ca. halvdelen af det budgetterede, så den politiske målsætning om en gældsætning svarende til maksimalt 8 t.kr. pr. indbygger kunne overholdes.

Årets resultat har en positiv effekt på udviklingen af de likvide aktiver. Der var oprindeligt forventet et ressourcetræk på 38,3 mio. kr., men det realiserede resultat udviser kun et underskud på 1,9 mio. kr. – det vil sige en positiv nettoeffekt på kassebeholdningen på 36,4 mio. kr.

Balance (mio.kr.)	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Bevægelser
AKTIVER			
<i>Materielle anlægsaktiver</i>	954	970	16
<i>Finansielle anlægsaktiver</i>	735	758	22
Anlægsaktiver - materielle og finansielle - i alt	1.689	1.728	38
Omsætningsaktiver	192	166	-26
Likvide beholdninger	157	101	-56
AKTIVER I ALT	2.038	1.994	-44
PASSIVER			
Egenkapital	-997	-1.029	-32
Hensatte forpligtelser	-341	-322	18
Langfristede gældsforpligtelser	-465	-473	-9
Kortfristede gældsforpligtelser	-235	-169	66
PASSIVER I ALT	-2.038	-1.994	44

Egenkapitalen er reelt udtryk for forskellen mellem kommunens aktiver og forpligtelser. I 2018 er egenkapitalen blevet 32 mio. kr. større. En væsentlig årsag er værdireguleringen af kommunens ejerandele med ca. 26 mio. kr. – primært vedrørende Tønder Forsyning.

Den bogførte værdi af kommunens materielle anlægsaktiver er steget med 16 mio. kr. Det vil sige, at kommunen fastholder og udbygger værdien af sit produktionsapparat.

Stigningen i de finansielle aktiver på 22 mio. kr. stammer primært fra den årlige regulering af kommunens ejerskab af Tønder Forsyning.

De hensatte forpligtelser reguleres med 18 mio. kr. i nedadgående retning og det vedrører primært regulering på forpligtelser til tjenestemandspension.

Den langfristede gæld stiger med 9 mio. kr. hovedsagligt på grund af overtagelse af plejecenter Rosenvænget. Kommunen overtager bygningerne fra den selvejende institution og overtager samtidig restgælden i bygningerne.

Omsætningsaktiver og kortfristet gæld er principielt udtryk for en kortvarig præsentation i balancen indtil den endelige påvirkning af de likvide beholdninger i form af betalinger (eks. tilgodehavender eller kreditorer) eller driften (eks. mellemregning eller mellemregning mellem årene) falder på plads.

I 2018 er nettoeffekten på balancen af disse poster på ca. 40 mio. kr. Beløbet er væsentligt (ca. 33 mio. kr.) påvirket af, at afregning af skyldig a-skat mv. fra december lønkørsler forskydes med ganske få dage henover årsskifte, så der reelt foretages 13 afregninger i 2018.

Det er også en væsentlig del af forklaringen på det fald på 56 mio. kr. der kan ses på de likvide beholdninger, når de opgøres med skæring pr. 31. december. At der er tale om periodemæssige forskydninger omkring balancetidspunktet kan ses af opgørelsen over kommunens gennemsnitlige likvidbeholdning (set over 365 dage), som udgør 299,6 mio. kr. ved udgangen af 2018 mod 291,7 mio. kr. i 2017.

Hoved- og nøgletal

Oversigt over væsentlige økonomiske nøgletal (1.000 kr.)	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Regnskabsopgørelse (udgiftsbaseret)					
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-139.092	-138.931	-135.262	-107.234	-101.342
Resultat af det skattefinansierede område	-33.981	-12.814	-41.860	-9.957	1.860
Resultat af forsyningsvirksomheder, drift	4.550	-417	-588	-1.707	0
Balance, aktiver					
Anlægsaktiver i alt	1.607.524	1.686.074	1.672.199	1.689.111	1.727.534
Omsætningsaktiver i alt	169.778	185.626	186.959	191.745	165.850
Likvide beholdninger	88.341	96.406	145.951	157.052	100.601
Balance, passiver					
Egenkapital	-781.252	-859.426	-933.020	-997.456	-1.029.305
Hensatte forpligtigelser	-419.212	-402.260	-353.520	-340.749	-322.423
Langfristet gæld	-479.836	-485.516	-480.620	-464.534	-473.049
- heraf ældreboliger	-202.440	-197.723	-190.373	-159.321	-168.770
Kortfristet gæld	-185.343	-221.006	-237.949	-235.168	-169.208
Gennemsnitlig likviditet (Kassekreditreglen)	189.924	244.767	265.349	291.734	299.626
Likvide aktiver pr. indbygger (hele kr.)	2.324	2.543	3.848	4.157	2.676
Langfristet gæld pr. indbygger (hele kr.)	-12.523	-12.773	-12.680	-12.297	-12.585
Langfristet gæld ekskl. ældreboliger pr. indbygger	-7.298	-7.593	-7.653	-8.079	-8.095
Skatteudskrivning (Kilde ØIM's nøgletal)					
Udskrivningsgrundlag pr. indbygger (statsgaranteret)	138.475	138.897	142.772	143.265	146.192
Udskrivningsprocent kommuneskat	25,30	25,30	25,30	25,30	25,30
Grundskyldspromille	21,24	21,24	21,24	21,24	21,24
Indbyggertal 31. december (Kilde ØIM's nøgletal)	38.010	37.904	37.928	37.777	37.587

(Overskud og passiver angives med -)

Regnskabsopgørelse

Note	Regnskabsopgørelse (1.000 kr.)	Regnskab 2017	Vedttaget budget 2018	Regnskab 2018
1	Indtægter			
	Skatter	-1.502.508	-1.521.513	-1.521.630
	Tilskud og udligning	-974.312	-993.251	-971.683
	Indtægter i alt	-2.476.820	-2.514.764	-2.493.313
	Driftsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)			
2	Økonomiudvalg	388.108	420.233	393.126
	Erhverv	8.583	7.276	9.499
	Bosætning og Landdistrikter	2.086	1.841	605
	Beredskab	7.858	7.766	7.766
	Administration	283.227	295.144	287.494
	Central Rengøring	20.046	22.608	20.962
	Borgerservice - overførselsudgifter	30.074	32.971	29.196
	Centrale puljer	2.022	15.421	1.359
	Centrale puljer - overførselsindkomster	0	1.621	0
	Befordring	34.213	35.586	36.246
3	Teknik- og Miljøudvalg	110.891	108.746	104.941
	Vej, park og kommunale bygninger	99.116	96.543	93.931
	Miljø og natur	13.208	13.647	12.447
	Jordforsyning	-1.433	-1.445	-1.438
4	Socialudvalg	340.999	350.698	356.218
	Voksen/Social	164.741	174.900	173.787
	Førtidspensioner m.v., overførselsudg.	182.877	181.959	191.178
	Voksen/Social, udenfor servicerammen	-6.619	-6.161	-8.747
5	Sundhedsudvalg	489.732	515.266	503.861
	Sundhed	29.664	30.353	30.135
	Pleje og omsorg	325.819	332.967	317.881
	Aktivitetsbestemt medfinansiering	141.686	158.163	162.038
	Pleje og omsorg, udenfor servicerammen	-7.437	-6.217	-6.193
6	Kultur- og Fritidsudvalg	53.871	53.632	55.261
	Kultur	26.230	25.865	27.816
	Fritid og idræt	27.642	27.767	27.445
7	Arbejdsmarkedsudvalg	347.549	380.415	349.383
	Kontante ydelser, overførselsudg.	253.498	263.850	257.705
	Arbejdsmarkedsforanstaltning	15.398	15.652	14.164
	Driftsudgifter til aktivering, ovf.udg.	19.462	29.977	18.030
	Forsikrede ledige	59.192	70.936	59.484

Note	Regnskabsopgørelse (1.000 kr.)	Regnskab 2017	Vedtaget budget 2018	Regnskab 2018
8	Børn- og Skoleudvalg	633.645	616.239	623.606
	Uddannelse	350.320	335.867	342.448
	Dagtilbud	148.017	149.880	148.931
	Forebyggelse og anbringelse	135.368	128.707	131.818
	Uddannelse, overførselsudgifter	267	170	-111
	Forebyggelse og anbringelse, ovf.udg.	5.106	4.771	4.612
	Forebyg. og anbring., udenfor serviceram	-5.434	-3.157	-4.093
	Driftsudgifter før finansiering	2.364.795	2.445.228	2.386.396
	Renter m.v.	4.791	6.335	5.575
	RESULTAT AF ORDINÆR DRIFTSVIRKSOMHED	-107.234	-63.202	-101.342
	Anlægsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)			
	Økonomiudvalg	17.180	18.450	14.405
	Teknik- og Miljøudvalg	64.345	39.225	40.259
	Socialudvalg	3.090	900	1.434
	Sundhedsudvalg	9.187	1.298	1.822
	Kultur- og Fritidsudvalg	4.696	15.220	16.766
	Arbejdsmarkedsudvalg	624	0	324
	Børn- og Skoleudvalg	9.427	29.914	27.753
	Anlægsudgifter i alt	108.550	105.007	102.763
	Jordforsyning (Netto køb og salg af jord)	-11.273	-3.000	438
	Ekstraordinære poster	0	0	0
	RESULTAT SKATTEFINANSIERET I ALT	-9.957	38.805	1.860
	Forsyningsvirksomheder (brugerfinansieret)			
	Affaldshåndtering	-1.707	-531	0
	Forsyningsvirksomheder i alt	-1.707	-531	0
	RESULTAT I ALT	-11.663	38.274	1.860
9	Afsluttede anlægsarbejder			
10	Personaleoversigt			
11	Overførte bevillinger og rådighedsbeløb			

(+ = udgifter/underskud og - = indtægter/overskud)

Balance

Note	Balance (1.000 kr.)	Ultimo 2017	Ultimo 2018
AKTIVER			
12	Materielle anlægsaktiver	953.770	969.794
	Grunde og bygninger	844.648	835.448
	Tekniske anlæg, maskiner m.v.	9.672	8.239
	Inventar	27.171	25.932
	Anlæg under udførelse	72.279	100.174
	Finansielle anlægsaktiver	735.341	757.740
13	Aktier og andelsbeviser m.v.	696.334	722.170
14	Langfristede tilgodehavender	7.092	3.653
15	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomh	31.916	31.916
	Omsætningsaktiver	348.796	266.451
	Varebeholdninger	382	382
	Fysiske anlæg til salg	64.576	55.403
	Tilgodehavender	120.489	103.875
	Værdipapirer	6.298	6.189
	Likvide beholdninger	157.052	100.601
AKTIVER I ALT		2.037.907	1.993.985
PASSIVER			
16	Egenkapital	-997.456	-1.029.305
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-5.939	-5.703
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-1.015.711	-1.022.798
	Reserve for opskrivninger	2.922	2.922
	Balancekonto	21.272	-3.725
	Hensatte forpligtelser	-340.749	-322.423
17	Langfristede gældsforpligtelser	-464.534	-473.049
	Nettogæld vedr. fonde, legater, deposita mv.	-17.891	-18.023
	Kortfristede gældsforpligtelser	-217.277	-151.185
PASSIVER I ALT		-2.037.907	-1.993.985
18	Kautions- og garantiforpligtigelse	-688.505	-623.810
19	Swapaftaler	-58.608	-53.231

(+ = aktiver og - = passiver)

Noter til driftsregnskab og balance

Note 1

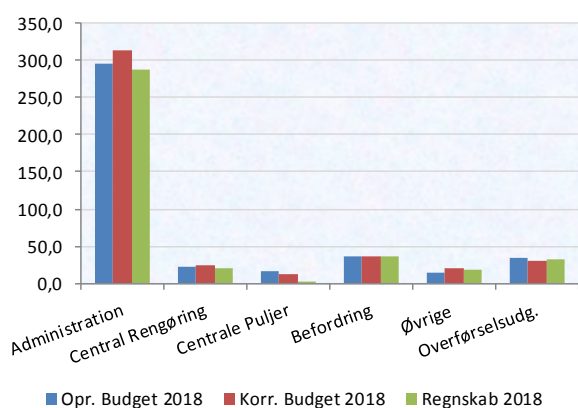
Skatter, tilskud og udligning (1.000 kr.)	Budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Skatter			
Kommunal indkomstskat	-1.397.238	-1.397.238	-1.397.238
Afregning vedrørende Det skrå skatteloft	1.118	1.056	1.056
Selskabsskat	-23.545	-23.545	-23.545
Anden skat pålignet visse indkomster	-401	-886	-797
Kommunens andel af skat af dødsboer	-858	-858	-858
Grundskyld	-99.845	-99.689	-99.689
Grundskyld udgifter hovedart 6	0	200	163
Anden skat på fast ejendom	-744	-723	-723
Samlede skatter i alt	-1.521.513	-1.521.682	-1.521.630
Udligning og generelle tilskud			
Kommunal udligning	-816.223	-816.223	-816.228
Statstilskud til kommuner	-10.380	-16.452	-16.452
Efterregulering - Statstilskud	0	16.020	16.020
Udligning af selskabsskat	-12.464	-12.464	-12.468
Betinget balancetilskud	-26.079	-26.079	-26.076
Udligning vedrørende udlændinge	13.844	13.844	13.848
Kommunalt udviklingsbidrag	5.016	5.016	5.016
Tilskud særligt vanskeligt stillede komm	-9.996	-9.996	-9.996
Beskæftigelsestilskud	-73.236	-73.236	-73.236
Efterreguleringer - Beskæftigelsestilskud	0	6.132	6.132
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-5.952	-5.952	-5.952
Tilskud styrket kvalitet i ældreplejen	-7.977	-7.977	-7.980
Kommuner med vanskelige vilkår	-10.800	-10.800	-10.800
Midl. kompensation refusionsomlægning	0	6.072	6.072
Kompensationsbeløb nedskrivning af fordringer	0	0	-656
Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud	-3.336	-3.336	-3.336
Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet	-34.572	-34.572	-34.572
Tilskud til styrkelse af akutfunktioner	-1.096	-1.096	-1.092
Udligning og generelle tilskud i alt	-993.251	-971.099	-971.756
Refusion af købsmoms			
Refusion af købsmoms	-101.000	-101.000	-118.148
Udgifter til købsmoms	101.000	101.000	118.148
Tilbagebet. refus. købsmoms (huslejeindtægt)	0	0	777
Tilbageb.købsm. tidl. Regnskabsår	0	0	-704
Momsrefusionsordning i alt	0	0	73
Skatter, tilskud og udligning i alt	-2.514.764	-2.492.781	-2.493.313

Note 2

Økonomiudvalget

Drift i mio. kr.	Opr. budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Erhverv	7,3	10,9	9,5
Bosætning og Landdistrikter	0,0	1,9	0,6
Beredskab	7,8	7,7	7,8
Administration	295,1	314,3	287,5
Central Rengøring	22,6	23,4	21,0
Borgerservice - overførselsudg.	33,0	33,0	29,2
Centrale puljer	15,4	12,6	1,4
Centrale puljer - ovf.indkomst	1,6	1,6	0,0
Befordring	35,6	37,0	36,2
I alt, Netto	418,4	442,4	393,1

*) + = mindreforbrug og - = merforbrug

10. Generelt

Økonomiudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder i driften med et samlet nettobudget på 442,4 mio. kr. Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på 49,2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, svarende til en forbrugsprocent på 88,9 %.

I forhold til det oprindelige budget er forbrugsprocenten 94,0 % og mindre forbruget udgør 25,3 mio. kr.

Det er hovedsagligt politikområderne administration og centrale puljer der driver mindre forbruget.

På administration er forbruget 287,5 mio. kr. og dermed 7,6 mio. kr. lavere end det oprindelige budget. I det korrigerede budget indgår overførsler af uforbrugte midler fra 2017 og der bruges derfor 26,8 mio. kr. mindre end det korrigerede budget.

De centrale puljer har et forbrug på 1,4 mio. kr. og ligger dermed 14 mio. kr. under

det oprindelige budget og 11,2 mio. kr. under det korrigerede budget.

11. Erhverv

Området omfatter:

Erhvervsrådets fokus er at arbejde for gode rammebetingelser for det etablerede erhvervsliv, iværksættere og tilflyttersomheder samt tilbyde erhvervsservice i samarbejde med lokale og regionale samarbejdspartnere. Området omfatter også kommunens indsats til fremme af turisme.

Regnskabsresultatet

Erhvervs- og turismeområdet udviser i 2018 et mindreforbrug i forhold til korrigeret budget på 1,4 mio. kr. Dette kan væsentligst tilskrives overførsler fra 2017, som ikke er fuldt udnyttet samt den resterende del af kommunens medfinansiering på EU-projektet Fit4Jobs, som skal anvendes til projektets videre forløb.

110. Landdistrikts- og Bosætningsudvalg

Området omfatter

Udvikling af endnu mere attraktive lokalsamfund i Tønder Kommune for derigennem at styrke Tønder Kommune som helhed.

Regnskabsresultatet

Området for Landdistrikts- og Bosætningsudvalg viser et samlet forbrug på 0,6 mio. kr. Det korrigerede budget i 2018 udgør 1,9 mio. kr. Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på i alt 1,3 mio. kr. i forhold til både det korrigerede budget og det oprindelige budget.

Ud fra mindre forbruget på 1,3 mio. kr. er 1,1 mio. kr. midler, der er disponeret, men endnu ikke afregnet.

Aktiviteter i året

2018 har været opstarts år for det nye Landdistrikts- og Bosætningsudvalg. Udvalget har bl.a. afholdt en konference med titlen bæredygtige lokalområder, som satte fokus på forskellige udviklingstemaer man som lokalområde kunne lade sig inspirere af.

Der er blevet øremærket midler til udviklingsplaner for lokalområderne samt til afvikling af "På tur i Tønder Kommune" for målgruppen forældre i børnefamilier, som først løber af stablen i 2019.

12. Beredskab

Området omfatter

Beredskab omfatter det samlede kommunale beredskab, som i overskrifter omhandler forebyggelse, beredskabsplanlægning og indsats ved skader på personer, ejendom og miljø. Siden 2016 har det kommunale fællesskab Brand & Redning Sønderjylland varetaget beredskabsopgaven for Aabenraa, Haderslev og Tønder Kommune.

Regnskabsresultatet

Årets forbrug på beredskabet udgør 7,8 mio. kr., hvilket er på niveau med budgettet.

13. Administration

Området omfatter:

Administration omfatter udgifter og indtægter til kommunens politiske virksomhed, herunder kommissioner, råd og nævn, valg. Det omfatter også driften af administrationsbygninger og hele den centrale administration.

De centrale administrationsenheder er blandt andet IT og Digitalisering, Økonomi og Løn, Politik og Udvikling, Sekretariat m.fl.

Administration er også medarbejdere, som løser kommunens myndighedsopgaver på eksempelvis jobcenter, børn- og skoleområdet, ældre og pleje samt teknik og miljø.

De 5 borgerservicecentre er også en del af administrationen og er kommunens ansigt udadtil i mødet med borgerne i lokalsamfundene.

Regnskabsresultatet

Samlet ender politikområdet administration med et mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget på 26,7 mio. kr.

Afvigelsen dækker over både mer- og mindreforbrug på de forskellige områder, men primære årsager kan henføres til:

- * Den almindelige drift af de administrative enheder har et samlet mindre for-

brug på 3,3 mio. kr., hvilket svarer til 1,8 % af et korrigeret budget på 183,3 mio. kr. Der er således tale om en forholdsvis begrænset afvigelse, som kan betragtes som almindelige driftsudsving.

- * Det er udgifter til områder, som er fælles for hele kommunen, som er væsentligste årsag og udviser et mindre forbrug på 23,5 mio. kr. Det er blandt andet puljer til barselsudligning og udviklingspulje som bidrager, ligesom en del af overførslerne fra 2017 ikke har fundet anvendelse. Derudover er der på selvforsikringsområdet samlet en pulje på godt 5,0 mio. kr. til at imødegå erstatningsudbetalinger i ældre sager, som forventes at komme til udbetaling i 2019 og 2020.

14. Central rengøring

Området omfatter

På dette område registreres kommunens udgifter til central rengøring på skoler, daginstitutioner og administrationsbygninger.

Området har tidligere været en del af politikområde Administration, men efter gennemført konkurrenceudsættelse er det vurderet hensigtsmæssigt at etablere rengøringen som et selvstændigt politikområde for at tydeliggøre den selvstændige økonomi, der ligger på rengøringsområdet.

Som et resultat af konkurrenceudsættelsen er det fortsat den kommunale rengøringsenhed, der forestår rengøringen i kommunen. I budgettet er der dog foretaget en adskillelse af bestiller- og udførerdelen, ligesom der er afsat midler til at foretage kvalitetsopfølgninger og aftalestyring.

Regnskabsresultatet

Central Rengøring har et mindre forbrug på 2,4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Det opstår primært på grund af indtægter for udførelse af ekstra rengøringsarbejder og overførsel fra 2017.

16. Centrale puljer

Området omfatter

Under Centrale puljer optages budgetposter af mere teknisk karakter (eksempelvis budget til imødegåelse af institutioners overførsler med godt 10 mio. kr.) eller poster, som afventer konkret udmøntning i opgaver eller organisationen.

Herudover står også puljer til understøttelse af Kommunalbestyrelsens strategiplan samt yderligere erhvervsudvikling.

Regnskabsresultatet

De centrale puljer udviser et mindre forbrug på 11,2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.

Både strategipulje og erhvervsudviklingspulje er ikke fuldt udnyttet og her er et samlet mindre forbrug på ca. 5 mio. kr.

Den resterende del af mindre forbruget stammer fra overførsler fra 2017, som ikke er udnyttet i 2018.

20. Befordring

Området omfatter:

Fra 2014 er befordringsområdet samlet under ét politikområde. Befordringsområdet

dækker al personbefordring i Tønder Kommune, opdelt i områderne:

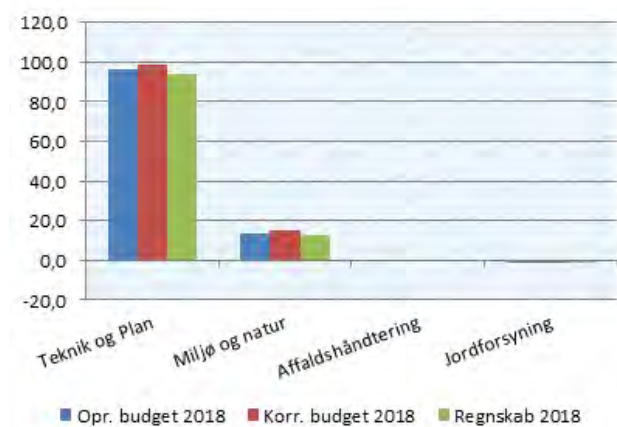
- * Kollektiv trafik
- * Handicapkørsler
- * Flextrafik
- * Dagcenterkørsler
- * Befordring af elever i grundskolen
- * Befordring af elever specialundervisning
- * Befordring af syge til ungdomsuddannelser
- * Central svømmeundervisning
- * Befordring STU ungdomsuddannelse
- * Gratis befordring af skoleelever.

Regnskabsresultatet

Befordring viser et samlet mindre forbrug på 0,7 mio. kr. i forhold til korrigeret budget og det stammer fra overførsler fra 2017, som ikke er fuldt udnyttet i 2018.

Note 3

Drift i mio. kr.	Opr. budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Teknik og Plan	96,5	99,0	93,9
Miljø og natur	13,6	14,9	12,4
Affaldshåndtering	-0,5	0,0	0,0
Jordforsyning	-1,4	-1,4	-1,4
I alt, Netto	108,2	112,4	104,9

20. Generelt

Teknik- og Miljøudvalget har budgetansvaret for ovennævnte områder med et samlet netto-budget på 112,4 mio. kr. Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på 7,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, svarende til en forbrugsprocent på 93,3 %. I forhold til det oprindelige budget er der tale om et mindre forbrug på 3,3 mio. kr.

Forskellen mellem oprindeligt budget og korrigeret budget udgør 4,2 mio. kr. Ændringen vedrører overførsler af mindre forbrug fra 2017 på 4,9 mio. kr., samt øvrige korrektioner på -0,7 mio. kr.

21. Teknik og Plan

Området omfatter

Området varetager vedligeholdelse og vintertjeneste på kommunens veje og grønne områder i *afdelingen vej og park* og udvendig vedligeholdelse og udlejning af kommunens bygninger, samt skadedyrsbekæmpelse mv. i *afdelingen ejendomme*. Herudover er der afsat midler til trafiksikkerhed under *afdelingen Plan og byggeri*.

Regnskabsresultat

Teknik- og Miljøudvalget

Regnskabet viser et mindre forbrug på 5,1 mio. kr., som hovedsageligt forklares med følgende områder.

Vintertjeneste

Regnskabsresultatet viser et mindre forbrug på 3,8 mio. kr., hvoraf 3,7 mio. kr. er vintertjenestepulje overført fra 2017 til 2018. Reservepulje til hård vinter.

Skadedyrsbekæmpelse

Området varetager skadedyrsbekæmpelse i hele kommunen, som finansieres via ejendomsskattebilletten.

Resultatet viser et mindre forbrug på 0,7 mio. kr., som skyldes tilpasning af kontrakt, som følge af lovændringer. Mindre forbruget vil blive reguleret over de kommende år.

Trafiksikkerhed

Området varetager forskellige trafiksikkeheds tiltag. Resultatet viser et mindre forbrug på 0,5 mio. kr., som begrundes med tidsforskydning på allerede planlagte projekter.

Aktiviteter i året

I budgetforliget 2018 blev Facility management udpeget som et særligt undersøgelsesområde. Kommissorium og projektbeskrivelse er godkendt i kommunalbestyrelsen. Der vil i perioden 2020-2022 ske en arealoptimering på ca. 20.000 m². Arealoptimeringen vil på sigt give et afkast på ca. 8. mio. kr. årligt. Da opgaven er krævende er der nedsat en politisk styregruppe til at håndtere opgaven.

I Tøndermarsk Initiativet arbejdes der med projekterne Byomdannelse i Højer og Klimatilpasning i Tønder Midtby.

Der er arbejdet med en række anlægsprojekter på både nye og igangværende. Der kan bl.a. nævnes:

- Projektet renovering af gadebelysning.
- Potentialeplan Lakolk – ny centerplads Lakolk er færdig.
- Cykelsti projekterne Ullerupvej Skærbæk, Åbenråvej Skærbæk og Tøndervej Højer er færdige, samt arbejdet

med Dobbeltrettet cykelsti Rangstrupvej er igangsat.

22. Miljø og natur

Området omfatter

Området omfatter kommunens opgaver på miljø- og naturområdet.

Opgaverne består primært i administration af særlove, sagsbehandling i forbindelse med ansøgninger, anmeldelser, tilsyn samt planlægning.

Endvidere omfatter området bestillerrollen i forbindelse med vandløbs- og ådigevedligeholdelse, vedligeholdelse af Det fremskudte Dige samt øvrige naturgenopretninger og restaureringsprojekter.

Med baggrund i statslige krav og rammer har kommunen en række opgaver i henhold til blandt andet love om miljøbeskyttelse, naturbeskyttelse, husdyrbrugsloven, vandforsyning, vandløb, miljømål, jordforurening, råstoffer, okker og beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.

Regnskabsresultat

Regnskabet udviser et mindre forbrug på 2,4 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

Mindre forbruget skyldes primært et mindre forbrug på vandløbsvedligeholdelsen samt forskydninger mellem årene.

Aktiviteter i året

I 2018 er der i alt udført 232 fysiske tilsyn på landbrugsvirksomheder mod 269 i 2017 og 89 fysiske tilsyn på industrivirksomheder mod 88 i 2017.

Naturvejlederen har gennemført en række arrangementer især for skoleklasser og ældre og i samarbejde med sundhedsområdet samt på asylområdet.

Det store højmose-projekt, som er støttet med EU-LIFE-midler kører planmæssigt. Ligeledes bliver der arbejdet godt med de to projekter i Tøndermarsk Initiativet: "Ruter og stier" og "Klimatilpasning langs Vidåen".

Opfølgning på udsendte påbud til 200 ejendomme om forbedret rensning af spildevand i det åbne land er ikke afsluttet.

24. Jordforsyning

Området omfatter

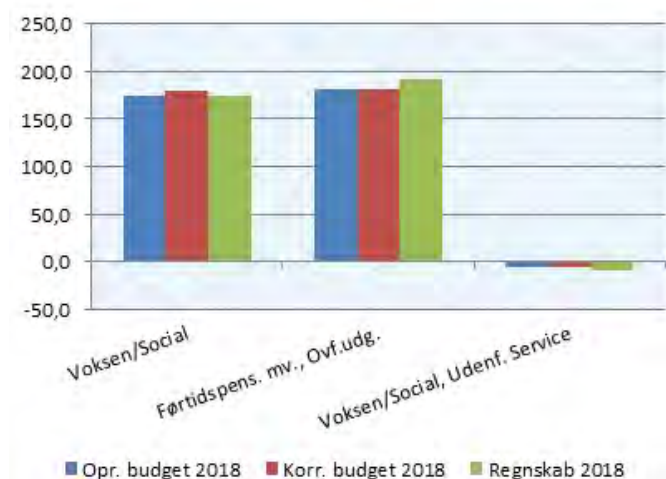
Jordforsyningen driftsområde administrerer forpagtningsaftaler og lejeindtægter på kommunens grunde.

Regnskabsresultat

Området er i balance i 2018.

Note 4 Socialudvalget

Drift i mio. kr.	Opr. budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Voksen/Social	174,9	179,7	173,8
Førtidspens. mv., Ovf.udg.	182,0	182,0	191,2
Voksen/Social, Udenf. Service	-6,2	-6,2	-8,7
I alt, Netto	350,7	355,4	356,2

30. Generelt

Socialudvalgets politikområder resulterer samlet set i et regnskab, der er 0,8 mio. kr. højere end det korrigerede budget for 2018. I forhold til det oprindelige budget er der tale om et merforbrug på 5,5 mio. kr.

Der har i regnskabsåret været positive til-lægsbevillinger på netto 4,7 mio.kr.

Resultatet er sammensat af mindreforbrug på 5,9 mio. kr. indenfor servicerammen og 2,5 mio.kr. udenfor servicerammen og merforbrug på 9,2 mio. kr. vedr. overførselsområdet.

31. Voksen/Social

Området omfatter

Voksen Social omfatter Tønder Kommunes handicapinstitutioner, herunder salg af pladser. Hertil kommer køb af foranstaltninger på voksenområdet.

Herudover omfatter området også tilbud vedr. alkohol- og misbrugsbehandling.

Regnskabsresultatet

Resultatet på politikområdet er et mindreforbrug på 5,8 mio. kr. heraf udgør bundne

overførsler til eksternt finansierede projekter 1,0 mio. kr.

Resultatet kan opdeles i følgende hovedposter – beløb opgivet i mio. kr.

Fællesudgifter	-0,863
Køb af foranstaltninger	0,264
Salg af foranstaltninger	-0,745
Statsrefusioner	-0,768
Kontraktområder	-0,943
Støtte til frivilligt socialt arbejde	-0,050
Øvrige områder	0,022
Overførsler fra 2017	-2,801
I alt	-5,883

Aktiviteter i året

Fællesudgifter

Området indeholder udgifter til de særlige specialiserede psykiatri pladser i Vejle. Der er for 10 måneder i 2018 betalt for 8,27 pladser i gennemsnit pr. måned. Herudover omfatter området udgifter til Nexus, landsdækkende- og regionale tilbud herunder den sikrede institution Koføedsminde. En årsag til mindre forbruget er bl.a. at et afsat beløb på 0,4 mio. kr. til indsats vedr. implementering risikobaseret tilsyn m.m. ikke er iværksat i 2018.

Køb af foranstaltninger

Der er et merforbrug på 0,3 mio. kr. på køb af foranstaltninger udenfor kommunen. Området har i 2018 været præget af bevægelser i aktivitetsniveauet med til- og afgange.

Salg af foranstaltninger

Der er mersalg på 0,7 mio. kr. Årsagen skyldes bl.a. tilgang af mellemkommunale borgere på et af områderne.

Samlet viser områderne køb og salg af foranstaltninger netto et mindreforbrug på 0,5 mio. kr.

Kontraktområder

Området er takststyret og reguleres løbende i forhold til den faktiske aktivitet. Det samlede resultat viser et mindreforbrug på 0,9 mio. kr. Heraf er 1,0 mio. kr. bundne overførsler fra eksternt finansierede projekter.

33. Førtdispensioner m.v., overførselsudgifter

Området omfatter

Tønder kommunes medfinansiering af udgifter til førtdispension samt enkelt- og merudgifter efter serviceloven.

Alle nye førtdispensioner er omfattet af den almindelige refusionstrappe for indkomstoverførsler. Dette betyder at kommunen normalt medfinansierer 80% af udgiften.

Herudover er der medfinansiering med 65 og 50 pct. af udgiften vedr. tidligere ordninger.

Udbetaling finder sted fra Udbetaling Danmark.

Regnskabsresultatet

Der er samlet set en merudgift på 9,2 mio. kr. på området.

Udgiftsudviklingen fra 2017 til 2018 viser en stigning på 8,3 mio. kr., hvor der de foregående år var tale om mellem 1 og 2 mio. kr.

I antal førtdispensioner er der fra 2017 til 2018 en nettonedgang på 10.

I forbindelse med afgang og tilgang sker der en automatisk forøgelse af udgifterne. Afgang sker ofte fra tidligere førtdispensions ordninger med lav medfinansiering (65% eller 50%), mens tilgang er til høj medfinansiering på 80%.

Der er samtidig mindre udgifter til kontanthjælp og ressourceforløbsydelse under Arbejdsmarkedsudvalget.

Aktiviteter i året

Antallet af førtdispensionister fremgår af tabellen. Der har i de seneste år været tale om en væsentlig nettonedgang i antallet. Nettonedgangen er dog mere svag i 2018 på grund af stor tilgang og lidt faldende afgang.

	2015	2016	2017	2018
Antal borgere på førtdispension	1.881	1.819	1.755	1.745
Tilgang til førtdispension	49	74	60	120

Tilgangen har i 2018 været ekstra høj, hvilket også er tilfældet i hele Region Syddanmark. Der har i 2018 været en tilgang på 120 førtdispensions bevillinger.

Til sammenligning blev der før førtdispensionsreform tildelt i gennemsnit 143 førtdispensioner årligt i perioden 2008-2012. Reformen medførte et nyt forløb og ny ydelse i 2013, der betegnes ressourceforløbsydelse. Med de nye ressourceforløb faldt antallet af førtdispensionsbevillinger markant til i gennemsnit 52 bevillinger om året i peioden 2013-2017.

Årsagen til den drastiske stigning i førtdispensionsbevillinger i 2018 kan henføres til udvikling på områderne:

Afsluttede ressourceforløb, hvor forløbet dokumenterer, at det på trods af en intensiv ressourceopbyggende indsats ikke har været muligt at opbygge arbejdsevnen.

Sygedagpenge og jobafklaringsforløb, hvor borgernes helbredsmæssige forhold har vist en varig nedsat arbejdsevne, som ikke kunne afhjælpes af fx et fleksjob.

Kontanthjælp, hvor bl.a. projektet "Flere skal med", har bevirket, at det har været muligt at komme helt til bunds i sagerne. Der er gennemført en systematisk og helhedsorienteret gennemgang af sagsforløb, hvor borgerne har været på kontanthjælp over 5 år.

Forud for tildeling af en førtdispension har sagerne været forbi rehabiliteringsteamet. Dette skal sikre, at alle relevante faglige kompetencer har vurderet borgeren ud fra et helhedsorienteret perspektiv. Kriteriet er at det skal være grundigt dokumenteret, at borgers arbejdsevne ikke kan udvikles ej heller til et fleksjob på få timer ugentligt.

36. Voksen/Social, udenfor servicerammen.

Området omfatter

Ældreboligregnskaber for Ulriksallé 102, Ub-

jergvej 2, Løgumgård og Rosenvænget med i alt 72 boliger.

Herudover omfatter området statsrefusion vedrørende særligt dyre enkeltsager.

Den centrale refusionsordning indebærer, at der gives henholdsvis 25 og 50 % i statsrefusion, for beløb der overstiger henholdsvis 1.050.000 kr. og 1.970.000 kr. pr. borger pr. år.

Der er tale om udgifter indenfor stort set hele servicelovsområdet, der summeres før beregning af statsrefusion.

Regnskabsresultatet

Der er samlet set en merindtægt på 2,5 mio. kr. på området.

Heraf vedrører 1,1 mio.kr. de 72 ældreboliger og 1,4 mio.kr. vedrører statsrefusion.

Aktiviteter i året

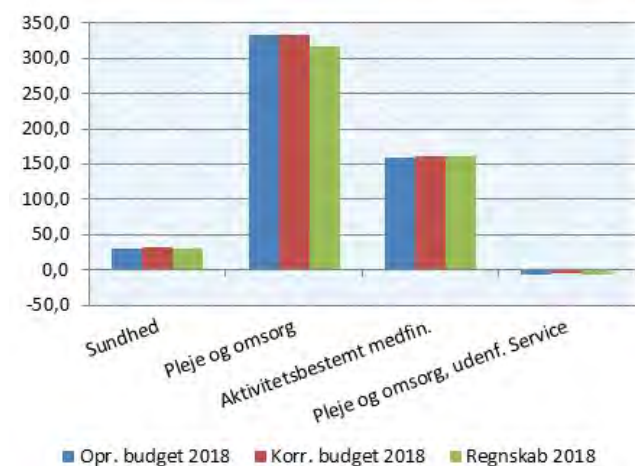
Det er vanskeligt at forudse regnskabsresultatet på området vedr. ældreboliger, idet der ofte er udsving i forhold til de givne budgetforudsætninger. I år er regnskabsresultatet herudover påvirket af, at resultatet vedr. ældreboligerne ved Rosenvænget er medtaget for første gang.

Området er vanskeligt styrbart, idet der fra år til år kan opstå særligt dyre sager, hvortil der kan opnås refusion.

Note 5

Sundhedsudvalget

Drift i mio. kr.	Opr. budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Sundhed	30,4	32,0	30,1
Pleje og omsorg	333,0	332,3	317,9
Aktivitetsbestemt medfin.	158,2	160,1	162,0
Pleje og omsorg, udenf. Service	-6,2	-5,6	-6,2
I alt, Netto	515,3	518,7	503,9

40. Generelt

Sundhedsudvalgets har budgetsansvaret for ovennævnte politikområder med et samlet nettobudget på 518,7 mio. kr. ekskl. Anlæg. Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på 14,8 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget for 2018, svarende til en forbrugsprocent på 97,1 %. I forhold til det oprindelige budget er der tale om et mindre forbrug på 11,4 mio. kr.

Der er i årets løb givet tillægsbevillinger på 3,5 mio. kr. som dels består af:

- * Overførsel af mindre forbrug fra 2017 på 0,7 mio. kr.
- * Refusion fra barselsudligningspuljen på 2,6 mio. kr.
- * Demografiregulering på -2,5 mio. kr.
- * Flytning af budget vedrørende Tale, Høre og Syn fra Pleje og Omsorg 3,9 mio. kr.
- * Nedjustering af pris og lønskøn 2018 og udmøntning af puljer -1,9 mio. kr.
- * Øvrige korrektioner på 0,3 mio. kr.

41. Sundhed

Området omfatter

Generelle aktiverende forebyggende og sundhedsfremmende tilbud, herunder genoptræning.

Desuden omfatter området medfinansiering vedrørende vederlagsfri fysioterapi, ambulantly specialiseret genoptræning samt hospice og færdig behandlede.

Regnskabsresultatet

Resultatet på politikområdet er et mindre forbrug på 1,9 mio. kr.

Resultatet kan opdeles i følgende hovedposter (I 1.000 kr.):

Generelle aktiverende og forebyggende tilbud	-109
Velfærdsteknologi	-85
Sundhedsfremme og forebyggelse	159
Genoptræning	-389
Diverse fællesudgifter	-165
Medfinansiering af sundhedsvæsenet	34
Bundne overførsler fra 2017	-479
Samarbejde med praktiserende læger	-792
I alt	-1.827

Aktiviteter i året

På sundhedsområdet har der i år været arbejdet med udarbejdelsen af en ny Sundhedspolitik, der skal forelægges til godkendelse i Kommunalbestyrelsen i 1. halvår 2019. Der er taget udgangspunkt i Tønder Kommunes Visions- og Strategiplans målsætning om at forbedre Sundhedsprofilen i 2021.

Der er udvalgt følgende fire fokusområder:

- Fysisk Aktivitet
- Rygning
- Sunde Kostvaner/Overvægt
- Mental Sundhed

Generelle, aktiverende og forebyggende tilbud

Området omfatter generelle og forebyggende foranstaltninger efter servicelovens § 79 og herunder tilskud til aktivitetscentre. Der er overført tilskud til 35 foreninger i 2018. Der har været et mindreforbrug på området på 0,1 mio. kr., som primært relaterer sig til aktivitetscentrene.

Sundhedsfremme og forebyggelse

Regnskabet for sundhedsfremme og forebyggelse viser et merforbrug på 0,2 mio. kr. Den primære aktivitet på området er sundheds-afdelingens aktiviteter i relation til den patient- og borgerrettede forebyggelse. Aktiviteterne spænder bredt lige fra tilbud til borgere med kronisk sygdom, rygestop, overvægtstilbud for børn og voksne, social rehabilitering til vedligeholdelses-træning til ældre.

Genoptræning

Lovændring pr. 1. juli 2018 betyder, at den kommunale genoptræning skal tilbyde borgerne opstart af genoptræning efter sygehusophold indenfor syv dage. Træningsafdelingen har arbejdet målrettet med ventetiden, og det er lykkedes at få nedbragt ventetiden til under 7 dage fra og med medio 2018. Der er dog et stort pres på afdelingen for at kunne holde ventetiden under de 7 dage også på grund af en stigning i antal henviste borgere med 14 % i 2018.

Træningsafdelingen viser et mindreforbrug på 0,4 mio. kr. i 2018. Mindreforbruget skyldes, at midler fra lov- og cirkulæreprogrammet til den nye lov om frit valg til genoptræning kom så sent på året at det ikke har været muligt at nå at udmønte den fuldt ud.

Medfinansiering af sundhedsvæsenet

Vederlagsfri fysioterapi, ambulans specialiseret genoptræning samt hospice og færdigbehandlede. Dette er alle områder, hvor vi som kommune finansierer 100 %, men hvor vi ikke har ansvaret for visitationen.

Udgifterne til området har holdt sig i balance i forhold til det korrigerede budget. Der har dog været mindre forskydninger på områderne. Der har på hospice været et merforbrug på 0,2 mio. kr. På vederlagsfri fysioterapi har der været et merforbrug på 0,1 mio. kr. Udgiften til færdigbehandlede, har derimod været 0,3 mio. kr. mindre end budgetteret, og er årsagen til de samlede udgifter under medfinansiering af sundhedsvæsenet har balanceret med budgettet.

42. Pleje og omsorg

Området omfatter

Pleje og omsorg omfatter Tønder Kommunes plejecentre, samt kommunens syge-, og hjemmepleje.

Herudover omfattes også udgifter til plejevederlag, ældreboliger og hjælpemidler samt uddannelse af SOSU elever.

Regnskabsresultatet

Resultatet på politikområdet er et mindreforbrug på 14,4 mio. kr. Af dette mindreforbrug, er 1,9 mio. kr. fra eksternt finansierede projekter.

De væsentligste poster fra Pleje og Omsorg (I 1.000 kr.)

Sygeplejen (Kontraktområde)	-565
Plejecentre (Kontraktområde)	-582
Fælleskøkken (Kontraktområde)	245
Hjemmeplejen (Kontraktområde)	-1.640
Køb og salg	-5.239
Bestillerbudget	-1.123
SOSU Elever	-853
Plejevederlag	-504
Hjælpemidler	-1.017
Klippekort (Eksternt)	-712
Bedre bemanning (Eksternt)	-1.173
Bundne overførsler fra 2017	-909
Øvrige områder	-321
I alt	-14.393

Aktiviteter i året

Sygeplejen

Området omfatter sygeplejen, korttidscentre og rehabiliteringsteam.

Fra 2018 har sygeplejen skullet leve op til den Nationale kvalitetsstandard for akutfunktion.

Plejecentre

Området er styret af en budgettildelingsmodel, som er baseret på tildeling ud fra pladstyper og antallet af aktive pladser. Plejecentrene har i 2018 fået midler fra bemanningspuljen og klippekortspuljen.

Fælleskøkken

Fælleskøkkenet leverer mad til 6 plejecentre med modtagekøkken og til gennemsnitlig 200 hjemmeboende borgere.

Hjemmeplejen

Hjemmeplejedistrikterne afregnes med en intern afregningspris, som afspejler fritvalgspriserne.

Som følge af bemandingspuljen er der visiteret en ekstra ½ time hver 2. uge til borgere, som både modtager personlig pleje og praktisk hjælp. Den øgede visiterede tid har samtidig øget afregningen til distrikterne, således at de har kunnet øge deres bemanding.

Køb og salg af pleje- og ældreboliger

De 2,2 mio. kr. af mindreforbruget på 5,3 mio. kr. var bogført som en eventualforpligtelse vedrørende en sag omkring mellemkommunal refusion. Denne sag blev november 2018 afvist af ankestyrelsen, hvorefter de 2,2 mio. kr. blev lagt tilbage i driften.

SOSU Elever

Dimensioneringsaftalen betyder at Tønder Kommune i 2018 har skullet ansætte 25 Social- og sundhedsassistentelever og 18 Social- og sundhedshjælperelever. Da der har været tilstrækkelig mange kvalificerede ansøgere er der ansat en ekstra social- og sundhedsassistentelev og en ekstra social- og sundhedshjælperelev.

Hjælpebidler

Området omfatter genbrugshjælpebidler, individuelle hjælpebidler og kropsbårne hjælpebidler.

Der er gennemført en analyse af området i 2017 og der er efterfølgende igangsat en række initiativer til optimering af blandt lager og logistik.

44. Aktivitetsbestemt medfinansiering Området omfatter

Aktivitetsbestemt medfinansiering er kommunens medfinansiering af regionernes sundhedsudgifter. Sundhedsudgifterne omfatter takster for forløb på somatiske og

psykiatriske sygehuse, praktiserende læger, tilskud til medicin m.v.

Området er placeret udenfor servicerammen.

Regnskabsresultatet

Medfinansieringen er endt med en udgift på 162,0 mio. kr. for 2018. Dette er en merudgift på 1,9 mio. kr. i forhold til budgettet.

Udgiften omfatter afregning for december 2017 til november 2018 og indeholder derved én måned med lavere afregning efter det tidligere afregningssystem uden aldersdifferentiering.

Fra 2018 er der afregnet med differentiering af taksterne, således at der har været høj medfinansiering vedr. børn og ældre og lav medfinansiering for mellemgruppen.

Budgettet for 2018 er fastsat med udgangspunkt i eget skøn over udgiftsniveauet for aktivitetsbestemt medfinansiering, hvilket var 5,2 mio. kr. under KL's budgetmodel.

Tønder kommunes afregning ligger med årets merudgift på 1,9 mio. kr. således 3,3 mio. kr. under KL's budgetmodel. Heraf vedrører 2,3 mio. kr. dog lav afregning for december 2017 efter det tidligere afregningssystem.

For 2018 har der på landsplan været tale om store udsving i niveauet for medfinansieringen.

I Region Syddanmark er der generelt en stigende kommunal medfinansiering. Overordnet set kan udviklingen i medfinansiering inddeles i ændret aktivitet, ændret sundhedsforbrug mellem aldersgrupper samt ændret sundhedsforbrug mellem områder (fx flytning af aktivitet fra sygehus til almen praksis). I 2018 ligger Tønder Kommune stort set neutralt. Dette skyldes at der er sket et fald i aktiviteten, mens effekten af et ændret sundhedsforbrug og forskydning af aktivitet giver en lille stigning.

45. Pleje og omsorg, udenfor service-rammen

Området omfatter

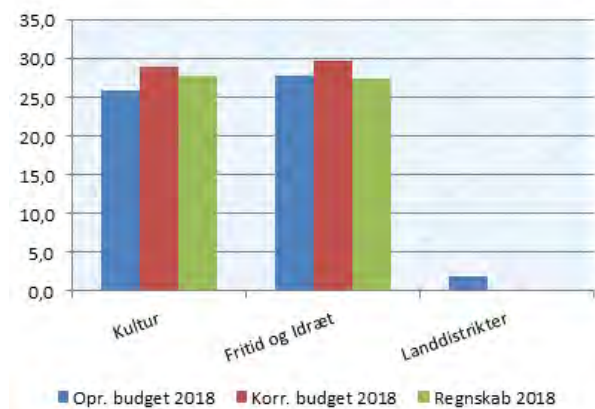
Området omfatter boligregnskaber for kommunale almene plejeboliger (primært huslejeindtægter) samt statsrefusion vedrørende særligt dyre enkeltsager.

Regnskabsresultatet

Boligregnskaberne for de kommunale plejeboliger viser balance og statsrefusion vedr. særligt dyre enkeltsager giver 0,6 mio. kr. højere statsrefusion end det budgetterede beløb.

Note 6

Drift i mio. kr.	Opr. budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Kultur	25,9	29,0	27,8
Fritid og Idræt	27,8	29,8	27,4
Landdistrikter	1,8	0,0	0,0
I alt, Netto	55,5	58,8	55,3

50. Generelt

Kultur og Fritidsudvalget har budgetansvar for ovennævnte politikområder med et samlet nettobudget på 58,8 mio. kr.

Det samlede regnskabsresultat viser et mindre forbrug på i alt 3,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget og 0,2 mio. kr. i forhold det oprindelige budget.

Der har i regnskabsåret været positive tillægsbevillinger på netto 3,3 mio. kr., som består af:

Overførsler fra 2017	4,6
Budget vedr. Landdistrikts- og bosætningsudvalget flyttet	-1,8
Øvrige korrektioner	0,5
I alt	3,3

51. Kultur

Området omfatter

Kulturinstitutioner som er Lokalhistorisk Arkiver, Medborgerhuset, Kiersgaard Højer, Guldhorn- og Kulturcenter Slotfelt, Schweizerhalle-Tønder Kulturhus og Folkebibliotekerne.

Området omfatter desuden kulturel virksomhed, hvor der ydes tilskud til museer, biografer, teatre, musikarrangementer,

Kultur- og Fritidsudvalget

Tønder Kulturskole, kulturaftaler og andre kulturelle opgaver.

Regnskabsresultatet

Kultur viser et samlet forbrug på 27,8 mio. kr. Det korrigerede budget i 2018 udgør 29,0 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 1,2 mio. kr.

Resultatet kan opdeles på følgende hovedposter:

Kultur og Fritid fælles	-0,2
Overførsler fra 2017	-0,2
Schweizerhalle Tønder Kulturhus	0,1
Folkebibliotek	-0,5
Tønder Kulturskole	-0,1
Andre kulturelle opgaver	-0,3
I alt	-1,2

Aktiviteter i året

Schweizerhalle-Tønder Kulturhus har i året indkøbt 375 nye stole til hele salen for i alt 0,7 mio. kr. De afløser de 25 år gamle stole, der var opslidte.

52. Fritid og idræt

Området omfatter

Driftstilskud til friluftsbade, vedligeholdelse af stadion og idrætsanlæg, og tilskud til idrætshaller.

Området omfatter desuden folkeoplysning voksenundervisning, folkeoplysning lokale-tilskud, samt en række andre mindre områder vedrørende folkeoplysning.

Regnskabsresultatet

Fritid og idræt viser et samlet forbrug på 27,4 mio. kr. Det korrigerede budget i 2018 udgør 29,8 mio. kr., dvs. et samlet mindre forbrug på 2,3 mio. kr.

Regnskab 2018 for fritidsområdet viser et samlet forbrug på 15,3 mio. kr. Det korrigerede budget udgør 16,1 mio. kr. Samlet set er der på området et mindre forbrug på 0,8 mio. kr.

Regnskab 2018 for folkeoplysning viser et samlet forbrug på 12,2 mio. kr. Det korrigerede budget udgør 13,7 mio. kr. Samlet set er der på området et mindre forbrug på 1,5 mio. kr.

Resultatet kan opdeles på følgende hovedposter:

Fritid og Idræt	Overførsler fra 2017	-1,2
	Udenomsarealer	0,7
	Arrild svømmehal	-0,3
Folkeoplysning	Voksenundervisning	-0,3
	Foreningsarbejde	-0,4
	Lokaletilskud	-0,8
	I alt	-2,3

Merforbruget på 0,7 mio. kr. for *udenomsarealer* er finansieret inden for udvalgets område.

Aktiviteter i året

I 2018 blev der udarbejdet en analyse af både friluftsbade og svømmehaller, som der arbejdes videre med i 2019.

I november 2018 blev Tønder Kommune visionskommune i forbindelse med projektet "Bevæg dig for livet".

"Bevæg dig for livet" er et nationalt samarbejde for DGI og DIF med støtte fra Trygfonden og Nordea-fonden, der skal få danskerne til at dyrke mere idræt.

I dag er cirka 44 procent fysisk aktive mindst én gang om ugen. Målsætningen for visionsaftalen er at hæve det antal til 55 procent i 2023, hvilket svarer til ca. 4.000 flere aktive borgere.

I 2018 har der været to store anlægsprojekter.

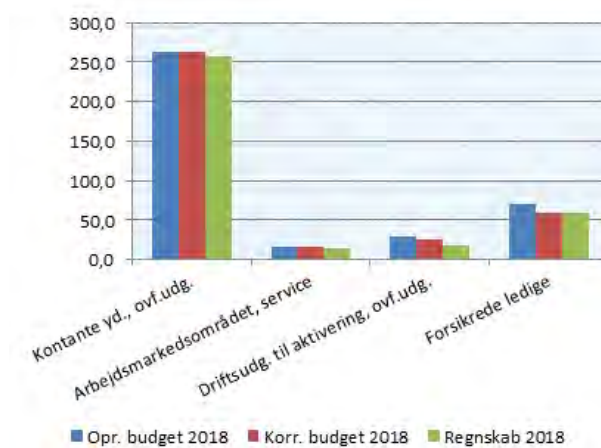
I Tønder og Toftlund er der opført en kunstgræsbane, som er finansieret af kommunen men også af indsamlede midler fra både borgere og virksomheder i omegnen. Den eksisterende kunstgræsbane i Skærbæk er blevet renoveret.

Endvidere er Skærbæk Svømmehal blevet renoveret.

Note 7

Arbejdsmarkedsudvalget

Drift i mio. kr.	Opr. budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Kontante ydelser, ovf. udg.	263,9	263,3	257,7
Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter	15,7	16,4	14,2
Driftsudgifter til aktivering, ovf. udg.	30,0	26,2	18,0
Forsikrede ledige	70,9	58,5	59,5
I alt, Netto	380,4	364,4	349,4

60. Generelt

På Arbejdsmarkedsudvalgets område har der været et mindreforbrug på i alt 15 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. I forhold til det oprindelige budget udviser regnskabet et mindreforbrug på 31 mio. kr.

Der har i regnskabsåret været negative tillægsbevillinger på netto 16 mio. kr., hvor hovedparten stammer fra midtvejsregulering af det budgetgaranterede område.

Resultatet er sammensat af mindreforbrug på 2,2 mio. kr. indenfor servicerammen og mindreforbrug på 12,8 mio. kr. vedrørende overførselsområdet.

I budgettet for 2018 indgik investeringer på Arbejdsmarkedsudvalgets område med 5,8 mio. kr. Investeringen skulle bidrage med 9,0 mio. kr. i reducerede udgifter, som budgettet til indkomstoverførsler i 2018 blev nedreguleret med.

61. Kontante ydelser

Området omfatter

- * Integrationsydelse
- * Sygedagpenge
- * Jobafklaringsydelse
- * Kontanthjælp og uddannelseshjælp
- * Revalidering

- * Ledighedsydelse
- * Fleksjob
- * Ressourceforløbsydelse
- * Seniorjob

Regnskabsresultatet

Resultatet på området er et mindreforbrug på netto 5,6 mio. kr., der kan opdeles i følgende hovedposter (beløb i 1.000 kr.):

Integrationsydelse	-4.245
Sygedagpenge	5.666
Jobafklaringsydelse	-2.842
Kontanthjælp	-3.261
Uddannelseshjælp	1.316
Revalidering	610
Ledighedsydelse	-1.156
Fleksjob	2.876
Ressourceforløbsydelse	-4.269
Seniorjob	-266
I alt	-5.571

På førtidspensionsområdet har tilgangen været højere end forventet, hvilket har resulteret i et merforbrug på 9,2 mio. kr. Førtidspensionsområdet ligger under Socialudvalget, men skal ses i sammenhæng med overførselsudgifterne under Arbejdsmarkedsudvalget.

Aktiviteter i året

Jobcenter:

Kontanthjælpsområdet har i 2018 opnået et mindreforbrug på i alt 3,3 mio. kr. Mindreforbruget er et resultat af den faldende ledighed og investeringer på området. Det har betydet et markant fald i antallet af jobparate kontanthjælpsmodtagere.

For de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere har det haft positiv betydning, at Jobcentret arbejder med to eksternt finansierede projekter "Ny Kurs – På vej til job" og "Flere skal med". Projekterne har medført at flere borgere gennem en tværgående indsats er gået i selvforsørgelse eller til anden ydelse og langvarige kontanthjælpssager er blevet afklaret på ny.

På ressourceforløb er der i 2018 opnået et mindreforbrug på 4,3 mio. kr. til ressource-

forløbsydelse. Det reducerede udgiftsniveau skyldes primært en naturlig afgang fra ydelsen til småjobs, fleksjob eller førtidspension. Gennem projekt "Bedre ressourceforløb" har Tønder Kommune ligget fint i den virksomhedsvendte indsats.

Sygedagpengeområdet har fra årsskiftet 2018 været under et stort pres og det samlede resultat blev et merforbrug på 5,7 mio. kr. I 1. kvartal 2018 var der i alt 610 fuldtidspersoner på sygedagpenge, hvilket var en stigning fra 587 i 1. kvartal 2017.

Som konsekvens af udviklingen blev der i foråret udarbejdet en handleplan som førte til en omorganisering af sygedagpengeteamet og en tidlig forebyggende indsats.

Det er lykkedes med handleplanen at vende udviklingen i løbet af 2018, og i 4. kvartal 2018 var der 540 fuldtidspersoner på sygedagpenge, hvilket var et fald på 44 fuldtidspersoner sammenlignet med 4. kvartal 2017.

Unge i Uddannelse:

I starten af 2018 var der en stor stigning i antallet af unge der modtog uddannelseshjælp. En medvirkende faktor til dette var blandt andet, at VUC i løbet af 2018 lukkede for løbende optag, hvilket gjorde, at nogle af de unge var længere tid på uddannelseshjælp, da de kun havde mulighed for at starte op på VUC i januar og august.

I 2018 er der igangsat en handleplan for at rette op på manglende rettidighed på området Unge i Uddannelse og man har i højere grad inddraget Ungdommens Uddannelsesvejledning i visitationen af de unge. Arbejdet med handleplanen har medført, at de seneste tal over personer på uddannelseshjælp viser et begyndende fald.

62. Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter.

Området omfatter

- * Løntilskud m.v. til forsikrede ledige i jobtræning.
- * Pulje til kommunale fleksjob.
- * Udgifter til lægeerklæringer, herunder også lægekonsulent og samarbejdet med den regionale sundhedskoordinator.
- * Udgifter til midlertidige boliger til flygtninge.

- * Udgifter til socialpsykiatriens dagtilbud, herunder sociale mentorer, § 85 støtte samt aktivitets- og samværstilbud.

Regnskabsresultatet

Resultatet på området er et mindreforbrug på 2,2 mio. kr.

0,8 mio. kr. af mindreforbruget stammer fra kommunale ansættelsessteders egenbetaling af seniorjobbere. Fra 2018 konteres dette under serviceområdet, da det vurderes mest korrekt i forhold til konteringsreglerne. Tidligere har det været konteret under overførselsområdet.

Aktiviteter i året

I 2018 har man haft gang i 2 investeringstiltag på serviceområdet. Det ene er en bonusordning til virksomheder der optager IGU-elever og som lykkes med at få disse igennem uddannelsen. Det andet tiltag er en fleksjobpulje, hvor Arbejdsmarkedsudvalget dækker lønudgiften for en gruppe fleksjobvisiterede borgere, der har været ledige i over 1 år.

63. Driftsudgifter til aktivering

Området omfatter

Formålet med beskæftigelsesindsatsen er, at støtte kommunens borgere i at få eller bevare fodfæste på arbejdsmarkedet og sikre, at virksomhederne kan få den ønskede arbejdskraft.

På Arbejdsmarkedsudvalgets område varetages alle beskæftigelsesrettede opgaver i forhold til sygedagpengemodtagere, jobafklaring, ressourceforløb, revalidender, konthjælpsmodtagere, uddannelseshjælpsmodtagere, fleksjobberettigede og forsikrede ledige.

Regnskabsresultatet

Resultatet på området er et mindreforbrug på 8,1 mio. kr.

I 2018 fik Tønder Kommune en beskæftigelsesbonus på 1 mio. kr., da man er lykkedes med at få flere integrationsborgere i beskæftigelse og uddannelse, set over en periode på 2 år. I 2018 er der desuden hentet flere resultattilskud hjem end budgetteret, hvilket har betydet ekstra indtægter på 1,5 mio. kr. Kommunen modtager

resultattilskud, når en flygtning kommer i beskæftigelse eller uddannelse, samt når de består prøve i dansk.

Aktiviteter i året

I 2018 har Jobcenteret og Unge i Uddannelse arbejdet med forskellige tiltag for at hjælpe målgruppen af ledige og sygemeldte i retning mod arbejdsmarkedet og ordinær uddannelse.

Der har i den forbindelse været anvendt en bred vifte af tilbud, som eksempelvis virksomhedspraktikker, nytteindsats, forløb på kompetencecenterets værkstedstilbud, mentortilbud, udviklingsforløb hos VirksomhedsPorten, brobygningsforløb med uddannelsesinstitutioner samt sundhedssamtaler i relation til bl.a. stress mv. Der har været arbejdet løbende med at udvikle indsatsen, eksempelvis med straks aktivering på ungdområdet.

65. Forsikrede ledige

Området omfatter

- * Arbejdsløshedsdagpenge til forsikrede

ledige.

- * Arbejdsmarkedsydelse til udfaldstruede forsikrede ledige.
- * Beskæftigelsesindsats i forhold til de forsikrede ledige.

Regnskabsresultatet

Resultatet på området er et merforbrug på 0,9 mio. kr.

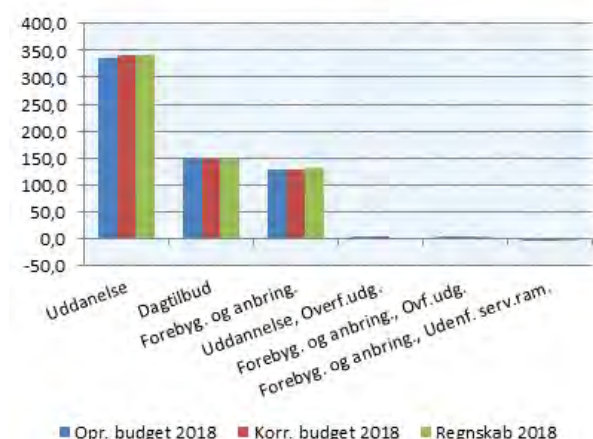
I forbindelse med midtvejsreguleringen af det budgetgaranterede område blev budgettet til de forsikrede ledige reduceret med 12,4 mio. kr., hvilket forklarer, at man i år kommer ud med et merforbrug, på trods af at der er en faldende ledighed.

Der foretages en endelig regulering på det forsikrede område medio 2019, og de foreløbige udmeldinger fra KL viser, at der skal tilbagebetales 3,4 mio. kr. på området for 2018. Erfaringer viser dog, at den foreløbige udmelding er behæftet med en del usikkerhed og at det endelige beløb derfor kan afvige en del fra det udmeldte beløb.

Note 8

Børn- og Skoleudvalget

Drift i mio. kr.	Opr. budget 2018	Korr. budget 2018	Regnskab 2018
Uddannelse	335,9	340,1	342,4
Dagtilbud	149,9	148,8	148,9
Forebyg. og anbring.	128,7	128,7	131,8
Uddannelse, Overf.udg.	0,2	0,2	-0,1
Forebyg. og anbring., Ovf.udg.	4,8	4,8	4,6
Forebyg. og anbring., Udenf. serv.ram.	-3,2	-3,2	-4,1
I alt, Netto	616,2	619,4	623,6

70. Generelt

Børn og Skoleudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med et samlet nettobudget på 619,4 mio. kr. ekskl. anlæg. Det samlede regnskabsresultat viser et merforbrug på 4,2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, svarende til en forbrugsprocent på 100,7 %. I forhold til det oprindelige budget er der tale om et merforbrug på 7,4 mio. kr.

Der er i årets løb givet tillægsbevillinger på 3,1 mio. kr. som dels består af.:

- * Overførsel af mindre forbrug fra 2017 på 0,7 mio. kr.
- * Refusion fra barselsudligningspuljen på 2,6 mio. kr.
- * Demografiregulering på -2,5 mio. kr.
- * Flytning af budget vedrørende Tale, Høre og Syn fra Pleje og Omsorg 3,9 mio. kr.
- * Nedjustering af pris og lønskøn 2018 og udmøntning af puljer -1,9 mio. kr.
- * Øvrige korrektioner på 0,3 mio. kr.

71. Uddannelse og 74. Uddannelse, Overførselsudgift

Området omfatter:

- * 4 distriktskoler med 6 tilhørende filialer
- * 4 distrikts-SFO'er med 5 tilhørende filialer
- * Tønder Ungdomsskole inkl. 10. klasse tilbuddet Tønder10
- * Specialklasseforanstaltninger i hvert distrikt
- * Ungdommens Uddannelsesvejledning
- * Bidrag til frie grundskoler, efterskoler og produktionsskoler
- * Erhvervsgrunduddannelser, særligt tilrettelagt ungdomsuddannelser (STU), voksen specialundervisning (VSU) og Tale, høre og syn (THS).

Indmeldte elever/børn 2018:

Folkeskoler mv.:

- * 2.941 elever kommunens folkeskoler
- * 1.210 elever frie grundskoler
- * 310 elever efterskoler

SFO:

- * 399 børn med heltidsplads
- * 397 børn med deltidsplads
- * 34 børn med morgenplads
- * 273 børn i frie grundskoler

ØVRIGE:

- * Ca. 35 elever produktionsskoler
- * Ca. 60 elever særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse og erhvervsgrunduddannelse
- * Ca. 30 elever voksen specialundervisning

Regnskabsresultatet

Samlet for områderne uddannelse og uddannelse overførselsudgifter udgør forbruget 342,3 mio. kr. ud af et korrigeret budget på 340,3 mio. kr., svarende til en forbrugsprocent på 100,6 %.

Regnskabsresultatet viser et samlet merforbrug på 2,1 mio. kr., som fordeler sig med et merforbrug på 3,6 mio. kr. til fællesområdet, mindre forbrug på 1,3 mio. kr. til de kontraktstyrede institutionsområder og et mindre forbrug på 0,2 mio. kr. vedr. uddannelse overførselsudgifter.

Merforbruget under fællesområdet forklares hovedsagelig med et overført merforbrug fra regnskabsåret 2017 på samlet 3,3 mio. kr.

Aktiviteter i året

På uddannelsesområdet har der i 2018 været fokus på både nationale og lokale tiltag:

Den digitale folkeskole

Aula – den nye kommunikationsplatform til folkeskoler og dagtilbud – har været omdrejningspunkt i 2018.

Aula skal ses som del af det samlede Bruger-PortalsInitiativ m.m. og omfatter dermed også infrastruktur, hardware, digitale læremidler, læringsplatform, administrative værktøjer osv.

Aula implementeres konkret i Tønder Kommune primo 2019 med "systemstart" august 2019.

Udvikling af kommunens skolevæsen

Der er i 2018 arbejdet med udvikling af skoleområdet med fokus på et markant kvalitetsløft af folkeskolerne i Tønder Kommune. Der er opsat 4 mål; Karaktergennemsnit, tilmelding til ungdomsuddannelse, trivsel og uddannelsesparathedsvurdering. Der arbejdes med etablering af et "Læringsteam" bestående af både interne og ekstern fagpersoner. Indsatsen vil blive konkretiseret over de kommende år.

Ny tandplejestruktur

Ny tandplejestruktur er gennemført og personale mv. er flyttet til de nye lokaler i Bredebro ultimo 2018.

72. Dagtilbud

Området omfatter:

- * 62 dagplejehjem
- * 4 kommunale områdeinstitutioner med i alt 17 filialinstitutioner
- * Deutsche Kindertagesstätten und Clubs in der kommune Tondern (DKCT), som består af 1 selvejende områdeinstitution med 4 filialer.
- * 5 selvejende daginstitutioner

Ud over de kommunale dagtilbud yder kommunen tilskud til:

- * 3 privatinstitutioner (§ 19, stk. 5)
- * 1 fritvalgsinstitution, med 32 børn (§ 80)
- * Tilskud til ca. 132 børn under private pasningsordninger

Indmeldte børn 2018:

Småbørn:

- * 237 dagplejebørn
- * 144 børn i fritvalgsinstitution/private pasningsordninger
- * 41 børn i private institutioner
- * 219 børn i småbørnsgruppe i kommunale institutioner
- * 84 børn i småbørnsgruppe i selvejende institutioner

Børnehavebørn:

- * 64 børn i private institutioner
- * 20 børn i fritvalgsinstitution/private pasningsordninger
- * 778 børn i kommunale institutioner
- * 256 børn i selvejende institutioner

Regnskabsresultat

Regnskabsresultat viser et samlet merforbrug på 0,1 mio. kr., som fordeler sig med et merforbrug på 1,5 mio. kr. til fællesområdet og et mindre forbrug på 1,4 mio. kr. til de kontraktstyrede institutionsområder.

Resultatet for fællesområdet skyldes merforbrug overført fra 2017 på 2,3 mio. kr.

Aktiviteter i året

Status på de udvalgte indsatsområder i budget 2018:

Kompetenceudvikling af pædagoger

I samarbejde med UC-Lillebælt har 49 pædagoger i 2018 gennemført et diplommodul i Den pædagogiske læreplan og udvikling af læringsmiljøer i dagtilbud. Undervejs i planlægningsprocessen blev forløbet integreret med de nationale initiativer, så omkring halvdelen af pædagogerne er uddannet som Faglige Fyrtårne finansieret af en national pulje. Udbyttet af forløbet er særdeles positivt og anvendeligt, fortæller deltagerne. Uddannelsen fortsætter i 2019, hvor op til 75 pædagoger forventes at gennemføre modulet inden for kommunens egen økonomiske ramme.

Styrkede pædagogiske læreplaner

Loven om de nye styrkede pædagogiske læreplaner trådte i kraft 1. juli 2018. Kommunerne har fået 2 år til at implementere de nye læreplaner. Det lokale implementeringsarbejde tager udgangspunkt i en bredt nedsat arbejdsgruppe med repræsentation af

medarbejdere og ledere fra institutioner og dagpleje og forvaltningen samt to forældre.

Dokumentation med Kompetencehjul

2018 blev året, hvor Kompetencehjulet brød igennem i Tønder Kommune takket være Kommunalbestyrelsens økonomiske bevilling. Der er indført en praksis med udarbejdelse af kompetencehjul på alle børn i dagpleje og daginstitutioner to gange årligt. Pædagogerne giver udtryk for, at redskabet bidrager til at højne deres faglighed, og at det giver mening. Resultaterne skal nu anvendes som udgangspunkt for arbejdet med kvalificering af læringsmiljøerne for alle børn, og konkrete indsatser i forhold til børn i udsatte positioner. Der sættes endvidere fokus på forældrenes deltagelse.

73., 75. og 77. Forebyggelse og anbringelse inkl. overførselsudgifter og refusion udenfor servicerammen.

Samlet for områderne forebyggelse og anbringelse inkl. overførselsudgifter og refusion udenfor servicerammen, udgør regnskabsresultatet et merforbrug på 2,1 mio. kr.

73. Forebyggelse og anbringelse

Området omfatter

Foranstaltninger for børn og unge kan opdeles i anbringelser og forebyggende foranstaltninger. Anbringelser omfatter bl.a. plejefamilier, opholdssteder og døgninstitutioner. Forebyggende foranstaltninger bliver enten varetaget af egen foranstaltningsafdeling eller købt eksternt.

Herudover indeholder området kontraktområderne Sundhedstjenesten og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning.

Regnskabsresultat

Regnskabsresultatet samlet for politikområdet forebyggelse og anbringelse viser et forbrug på 131,8 mio. kr. Det korrigerede budget for 2018 udgør i alt 128,7 mio. kr., dvs. at området udviser et merforbrug på 3,1 mio. kr.

Samlet for området foranstaltninger udgør forbruget 118,0 mio. kr. og det korrigerede budget udgør 114,9 mio. kr., dvs. et samlet merforbrug på 3,1 mio. kr.

Den realiserede tilgang af nye anbringelser ligger i 2018 2,2 mio. kr. under det historiske niveau, og har forbedret resultatet i forhold til årets løbende budgetopfølgninger.

Samlet er de to kontraktområder i balance for 2018. Sundhedstjenesten viser et merforbrug på 0,1 mio. kr. mens Pædagogisk Psykologisk Rådgivning udviser et mindre forbrug på 0,1 mio. kr.

Aktiviteter i året

Genopretningsplanen er afsluttet i år og har medført et afkast på 3,5 mio. kr. i 2018. Planen indeholder bl.a. følgende tiltag:

- Gennemgang og forhandling af plejevederlag
- Gennemgang/revurdering af anbringelser
- Genforhandling af kontrakter med opholdssteder og døgninstitutioner
- Implementering af egenbetaling

75. Forebyggelse og anbringelse, overførselsudgifter

Området omfatter

Merudgiftsydelser og Tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven.

Regnskabsresultat

Der er samlet set et mindre forbrug på 0,2 mio. kr. Årets forbrug ligger før refusion 1,0 mio. kr. under sidste års forbrug.

77. Forebyggelse og anbringelse, udenfor servicerammen

Området omfatter

Statsrefusion vedr. særligt dyre enkeltsager.

Den centrale refusionsordning til særligt dyre enkeltsager indebærer, at der gives henholdsvis 25 og 50 % i statsrefusion, for beløb der overstiger henholdsvis 0,79 mio. kr. og 1,57 mio. kr. pr. barn/år.

Regnskabsresultat

Politikområdet udviser i år en merindtægt på 0,8 mio. kr. vedr. statsrefusion på særligt dyre enkeltsager.

Heraf kan 0,2 mio. kr. henføres til en gennemgang af årene 2014-2016.

Note 9 – Afsluttede anlægsarbejder

Afsluttede anlægsarbejder under 2 mio. kr. som godkendes i forbindelse med regnskabet.

Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. (1.000 kr.)	Korrigeret budget 2018	Forbrug 2018	Ultimosaldo 2018	Korrigeret Anlægs- bevilling	Mer- / mindre- forbrug
Økonomiudvalget - Anlæg	3.833,7	4.052,4	7.208,7	7.100,0	-108,7
715 Analyse af boligområdet	800,0	681,8	681,8	800,0	118,2
706 Anlægsbidr. Brand & Redning Sønderjylland	850,0	860,0	860,0	850,0	-10,0
477 Helikopterlandingsplads	439,6	95,3	655,7	1.000,0	344,3
734 Istandsættelse Østergade 69, Tønder	492,3	526,2	1.433,9	1.400,0	-33,9
210 Planlægningsopgaver	1.640,5	1.919,5	1.919,0	1.750,0	-169,0
587 Rømø Havn, planlægning/udvidelse	-388,6	-30,4	1.658,3	1.300,0	-358,3
Teknik & Plan - anlæg	7.067,6	6.178,0	16.742,8	17.439,0	696,2
763 Byport på Ribelandevej, 6270 Tønder	650,0	652,9	652,9	650,0	-2,9
748 Cykelsti Tøndervej i Højer	1.000,0	666,9	666,9	1.000,0	333,1
749 Cykelsti åbenråvej i Skærbæk by	1.000,0	937,1	937,1	1.000,0	62,9
688 Guldagervej 1, Lgk. nedrivning og parkeringsplads	377,8	84,9	957,0	1.250,0	293,0
684 Havneby Dige - tilskud til forstærkningsarbejde	210,0	210,0	210,0	210,0	0,0
629 Kanalisering i Brøns	161,8	0,0	1.138,2	1.300,0	161,8
736 Kryds Ribelandevej/Hydrovej, Tønder	94,3	77,6	258,4	275,0	16,6
689 Kryds Ribelandevej/Nordre Industrivej, Tønder	-5,2	47,3	327,5	275,0	-52,5
249 Natur- og Cykelstier	-185,3	3,0	203,3	0,0	-203,3
740 Nedrivn. (gamle bygning) stationsvej 5, Bredebro	250,0	405,2	405,2	250,0	-155,2
680 Områdefornyelse Højer	-120,5	6,0	126,5	0,0	-126,5
558 Pulje til trafiksikre skoleveje	28,5	4,6	1.876,1	1.900,0	23,9
775 Rumleriller på en delstrækning af Rømøvej	150,0	142,4	142,4	150,0	7,7
639 Rundkørsel Rømøvej/Havnebyvej	373,0	0,0	127,0	500,0	373,0
753 Sanering af Møllevej, Møgeltønder	1.028,0	887,5	887,5	1.029,0	141,5
631 Saneringspuljen opsamling 232 (2010)	179,3	0,0	0,0	0,0	0,0
764 Sikring af skolepatruljernes arbejde	675,0	491,6	491,6	675,0	183,4
505 Sort plet ombyg. af veje og vejkryds	1,4	27,7	581,3	555,0	-26,3
439 Trafikplan i centerbyerne	593,7	819,6	4.350,9	4.125,0	-225,9
739 Trafikvarsling Møgeltønder Omfartsvej	300,0	287,0	287,0	300,0	13,0
642 Tønder rådhus - parkeringspladser	262,2	245,3	283,1	300,0	16,9
777 Uheldsanalyse - sorte pletter 2018	195,0	181,5	181,5	195,0	13,5
638 Åbenråvej/Dravedvej venstresvingsbane	-151,4	0,0	1.651,4	1.500,0	-151,4

Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. (1.000 kr.)	Korrigeret budget 2018	Forbrug 2018	Ultimosaldo 2018	Korrigeret Anlægs- bevilling	Mer- / mindre- forbrug
Miljø og natur - Anlæg	434,2	438,1	754,0	750,0	-4,0
263 Mølledam - Tømning for slam	-115,8	-114,9	200,9	200,0	-0,9
727 Vidåslusen - korrosionsbeskyttelse	550,0	553,1	553,1	550,0	-3,1
Socialudvalget - Anlæg	683,5	560,3	1.919,8	2.043,0	123,2
756 Klosterparken udskiftning af gulvbeklæd. Og køkken	343,0	343,0	343,0	343,0	0,0
553 Renovering af aktivitettilb. på Lærkely	340,5	217,3	1.576,8	1.700,0	123,2
Sundhedsudvalget - Anlæg	2.289,6	1.341,7	1.637,1	2.585,0	947,9
607 Energimærkning af plejecentre	104,6	70,1	365,5	400,0	34,5
719 Flisebelægn. og udv. belysning Guldagervej	275,0	244,2	244,2	275,0	30,8
735 Richtens Plejec. - udskift. af tag Skovb	1.810,0	950,1	950,1	1.810,0	859,9
245 Sygeplejeklinik på Tønder Sygehus	100,0	77,3	77,3	100,0	22,7
Kultur- og Fritidsudvalget - Anlæg	1.967,6	2.004,5	3.545,7	3.508,6	-37,1
175 Museum Sønderjylland	654,2	651,6	652,0	654,2	2,2
258 Renovering af hallerne Pulje	674,4	648,3	648,0	674,4	26,4
666 Renovering af Kjærsgaard	148,4	149,5	656,0	655,0	-1,0
665 Renovering af lysanlæg	490,6	555,2	1.589,7	1.525,0	-64,7
Arbejdsmarkedsudvalget - Anlæg	346,1	323,6	3.317,1	3.340,0	22,9
332 Kompetencecenter, bygn. Køretøjer m.v.	346,1	323,6	3.317,1	3.340,0	22,9
Børn- og Skoleudvalget - Anlæg	6.504,3	6.399,1	3.611,8	2.817,1	105,3
697 Agerskov Skole - udeområde og renovering	241,1	224,8	483,7	500,0	16,3
699 Bredebro Skole - renovering gymnastiksal+omklædn.	1.527,4	1.527,4	0,0	0,0	0,0
723 Brøns Børnehave - renovering af toiletrum	240,0	240,0	0,0	0,0	0,0
758 Central Tandklinik, inventaranskaffelser mv.	900,0	900,0	900,0	0,0	0,0
700 Digeskolen - Sløjdlokale	1.150,0	1.150,0	0,0	0,0	0,0
612 Dageinst. Spiren - Udv. af P-plads	260,0	259,7	259,7	260,0	0,3
669 Klimaskærm til Møgeltønder BH	591,7	585,7	594,0	600,0	6,0
506 Legepladser pulje til renovering	410,1	381,2	381,0	410,1	29,1
701 Møgeltønder Skole - musiklokale	818,8	779,7	810,9	850,0	39,1
790 Tandplejen - Units og patientstole	331,0	331,0	0,0	0,0	0,0
714 Tofltund Skole parkeringsplads	34,2	19,8	182,6	197,0	14,4
Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. i alt	23.126,6	21.297,9	38.737,1	39.582,7	1.745,7

Opgørelsen er ekskl. Jordforsyning

Note 10 Personaleoversigt

Personaleoversigt (antal heltidsansatte medarbejdere)	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Byudvikling, bolig og Miljøforanstaltninger	35,6	37,4	153,3	147,9	112,5
- heraf udgør					
Asyl Syd	0,0	0,0	120,2	114,7	83,2
Tønder sports- og Fritidscenter	17,4	18,3	21,0	20,8	17,2
Forsyningsvirksomheder m.v.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Transport og infrastruktur	61,0	55,8	13,1	1,1	0,8
Undervisning og kultur	623,6	620,8	635,2	616,7	568,2
- heraf udgør					
Asyl Syd	0,0	0,2	21,0	24,9	6,8
Sundhedsområdet	68,8	70,1	70,3	68,0	71,2
Sociale opgaver og beskæftigelse	1.809,8	1.777,3	1.757,7	1.691,9	1.677,4
Fællesudgifter og administration	414,9	437,4	412,5	428,1	451,0
- heraf udgør					
Asyl Syd	0,0	15,7	1,3	1,0	1,0
Erhvervsråd	7,0	8,3	6,2	3,6	7,6
Tønder Marsk Initiativet	0,0	0,0	0,0	3,8	4,4
Eksterne (Frikøb lærere, Rømø Havn, Frivillighedscenter)	9,6	8,7	7,3	7,7	8,3
I alt	3.013,6	2.998,9	3.042,1	2.953,7	2.881,0

I forhold til 2017 er antallet af helårsansatte faldet med 72,7.

Ændringerne er primært sket på følgende områder

- Nedgang i aktiviteten på Asyl Syds område
- Fald på undervisningsområdet
- Ændringer på Pleje og Omsorg
- Nedgang på Arbejdsmarkedsområdet
- Ændringer på administrationsområdet

Note 11 Overførte bevillinger og rådighedsbeløb

Overførte bevillinger og rådighedsbeløb (1.000 kr.)	Overførsel fra 2014 til 2015	Overførsel fra 2015 til 2016	Overførsel fra 2016 til 2017	Overførsel fra 2017 til 2018	Overførsel fra 2018 til 2019
DRIFT					
Økonomiudvalget	14.539	28.038	37.599	36.437	16.883
Erhverv	729	4.259	3.500	1.237	918
Bosætning og Landdistrikter					1.281
Beredskab	-320	0	0	0	0
Administration	13.131	19.855	23.700	23.350	10.339
Central Rengøring	0	202	1.356	750	800
Centrale puljer	0	2.672	7.693	9.800	2.800
Befordring	1.000	1.050	1.350	1.300	745
Teknik og Miljøudvalget	7.131	6.554	11.395	4.953	7.496
Teknik og Plan	5.147	6.294	11.188	3.386	5.054
Miljø og Natur	834	260	822	1.567	2.441
Jordforsyning	0	0	-616	0	0
Entreprenøraftdelingen	1.150	0	0	0	0
Socialudvalget	-951	1.000	-3.908	4.880	4.858
Voksen/Social	-951	1.000	-3.908	4.880	4.858
Sundhedsudvalget	7.554	5.631	2.417	3.262	9.885
Sundhed	2.120	2.084	874	309	1.348
Pleje og Omsorg	5.434	3.547	1.544	2.953	8.538
Kultur og Fritidsudvalget	5.233	5.606	5.068	5.290	2.918
Kultur	1.601	1.801	2.016	2.679	1.009
Fritid og Idræt	1.071	1.202	947	1.034	1.909
Landdistrikter	2.562	2.603	2.105	1.577	0
Arbejdsmarkedsudvalget	1.089	2.183	1.078	460	1.475
Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter	1.089	2.183	1.078	460	1.475
Børn og Skoleudvalget	7.659	8.916	11.339	3.133	-3.676
Uddannelse	2.812	2.738	5.229	3.290	-1.136
Dagtilbud	4.389	5.992	5.779	-350	268
Forebyggelse og anbringelse	458	187	331	193	-2.808
Serviceudgifter i alt	42.254	57.928	64.987	58.415	39.839
Borgerservice - overførselsudgifter	0	0	-186	0	0
Centrale puljer - Overførselsudgifter	4.700	7.052	0	0	4.000
Førtidspensioner m.v., overførselsudg.	0	0	5.408	6.771	0
Kontante ydelser, overførselsudgifter	0	0	-17.551	-7.119	0
Driftsudgifter til aktivering, overf.udg.	667	561	-2.727	-1.534	2.500
Forsikrede ledige	0	0	14.425	9.292	0
Uddannelse, Overførselsudgifter	0	0	283	374	0
Forebyggelse og anbring., overførs.udg.	0	0	-134	-962	0
Indkomstoverførsler i alt	5.367	7.613	-482	6.822	6.500
Voksen/Social, udenfor servicerammen	0	0	-231	-46	445
Aktivitetsbestemt medfinansiering	0	0	0	1.950	0
Pleje og omsorg, udenfor serviceram.	0	0	-367	-156	18
Forebyg. og anbring, udenf. serviceram.	0	0	0	0	859
Uden for servicerammen	0	0	-598	1.748	1.322
Overført driftsbevillinger i alt *)	47.621	65.541	63.907	66.985	47.661

Overførte bevillinger og rådighedsbeløb (1.000 kr.)	Overførsel fra 2014 til 2015	Overførsel fra 2015 til 2016	Overførsel fra 2016 til 2017	Overførsel fra 2017 til 2018	Overførsel fra 2018 til 2019
ANLÆG					
Økonomiudvalget - Anlæg	22.519	8.589	3.244	-1.651	10.191
Teknik & Plan - anlæg	24.523	29.948	37.386	35.657	34.811
Miljø og natur - Anlæg	1.450	2.616	6.738	6.046	-175
Jordforsyning - Anlæg	-2.717	0	-2.068	3.850	453
Socialudvalget - Anlæg	-942	-1.190	999	2.785	2.471
Sundhedsudvalget - Anlæg	5.944	983	4.808	2.123	1.012
Kultur- og Fritidsudvalget - Anlæg	6.998	2.458	5.526	5.293	3.747
Arbejdsmarkedsudvalget - Anlæg	-5	0	471	346	0
Børn- og Skoleudvalget - Anlæg	3.007	9.149	23.815	27.441	32.897
Overførte anlægsbevillinger i alt	60.776	52.553	80.918	81.890	85.407

*) Der overføres 1,3 mio. kr. fra drift til anlæg.

Note 12 Anlægsoversigt

Anlægsoversigt (1.000 kr.)	Grunde	Bygninger	Tekniske anlæg m.v.	Inventar m.v.	Materielle anlægs- aktiver under udførelse m.v.	I alt
Kostpris pr. 1. januar 2018	120.464	1.115.724	28.393	92.082	72.279	1.428.942
Tilgang	8.515	6.047	279	0	58.477	73.318
Afgang	-158	-12.179	0	0	-3.973	-16.310
Overført	0	24.941	77	1.590	-26.608	0
Kostpris 31. december 2018	128.821	1.134.533	28.749	93.672	100.175	1.485.950
Ned- og afskrivninger 1. januar 2018	0	-391.540	-18.721	-64.911	0	-475.172
Årets afskrivninger	0	-41.710	-1.789	-2.828	0	-46.327
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Af- og nedskrivninger afhændede aktiver	0	5.344	0	0	0	5.344
Ned- og afskrivninger 31. december 2018	0	-427.906	-20.510	-67.739	0	-516.155
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2018	128.821	706.627	8.239	25.933	100.175	969.795

Afskrivning over (antal år):	0	15-50	3-30	3-5	0
Værdi af aktiver tilhørende selvejende institutioner	1.238	3.889			

Samlet ejendomsvurdering ultimo 2018 udgør 1,154 mia. kr.

Note 13 Aktier og andelsbeviser

Langfristede tilgodehavender vedr. aktier, ejerandele og andelsbeviser	Bogført beløb (1.000 kr.)	Ejerandel	Indre værdi	Kommunal andel
KMD A/S	41,2	x		
A/S plantningselskabet Sønderjylland	0,8	x		
IGS Center A/S, Rødding	2,0	x		
Tønder Forsyning A/S	697.344,0		x	
Jordkøbsnævn (forening)	8.220,5			x
Den selvejende Institution Tønderhallerne	250,0			x
Brand & Redning Sønderjylland (§60 samarbejde)	16.312,0		x	
I alt	722.170,5			

Note 14 Nedskrivning mod forventet tab

Ifølge budget- og regnskabssystemet for kommuner skal der på visse langfristede udlån og tilgodehavender foretages nedskrivning mod forventet tab eller værdiansættes til 0 kr.

På følgende områder er der således forskel mellem den nominelle og den regnskabsmæssige værdi:

Nedskrivning mod forventet tab (1.000 kr.)	Nominel værdi	Regnskabsmæssig værdi
Udlån til beboerindskud	11.053	10.657
Indskud i Landsbyggefonden	84.790	0
I alt	95.843	10.657

Den samlede værdiregulering i regnskabet udgør 85.186 t.kr.

Note 15 Mellemværende med forsyningsområdet

På baggrund af Indenrigsministeriets indskærpelse har kommunen indarbejdet mellemværende med forsyningsområdet affald i balancen – desuagtet, at aktiviteten er udlagt i det selvstændige selskab Tønder Affald A/S.

Da forholdet ikke skal medføre en forøgelse af kommunens aktiver, er indarbejdelsen udelukkende sket ved en ændret præsentation i regnskabet, hvor der er lavet en teknisk modpost under de langfristede tilgodehavender, så der ikke præsenteres for store aktiver.

Mellemværendet med forsyningsområdet udgør 31.916 t.kr.

Note 16 Udvikling i egenkapital

Note	Udvikling i egenkapital	(1.000 kr.)
	Egenkapital primo:	-997.456
	Udvikling i modpostkonti til aktiver mv.	-6.852
	+/- Udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	235
	+/- Udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	-7.087
	+/- Udvikling i modposter til reserve for opskrivninger	0
	Resultat ifølge regnskabsopgørelse	1.860
	Direkte posteringer på balancekontoen	-26.857
	+/- Netto regulering Landsbyggefond og nedskrivning	-1.337
	+/- Opskrivning af aktier og andelsbeviser	-25.836
1	+/- Overtagne lån	19.310
2	+/- Øvrige værdireguleringer	-1.225
3	+/- Afskrivninger	558
	+/- Hensættelse pension mv	-18.326
	Egenkapital ultimo:	-1.029.305

(+ er formindelse af egenkapital, - er forøgelse af egenkapital)

- 1 Kommunen har erhvervet ejendomme ved at overtage de eksisterende lån
- 2 Øvrige værdireguleringer består væsentligst af diverse vedr. pantebreve, billån, ældreboliger, kontanthjælp mm.
- 3 Afskrivninger godkendt af Økonomichef (-99 t.kr) og afskrivninger via debitorsystem (657 t.kr)

Note 17 Langfristet gæld

Langfristet gæld (1.000 kr.)	Primo 2018	Ultimo 2018
Selvejende institutioner med overenskomst	-617	-617
Realkredit	138	-1.991
Kommunekredit	-298.892	-297.694
Pengeinstitutter	-5.243	-3.376
Ældreboliger	-159.321	-168.770
Finansielt leasede aktiver	0	0
Indenlandsk kreditor	-600	-600
Langfristet gæld i alt	-464.534	-473.049

Ændring af låneportefølje

Der er i 2018 optaget et lån på 13,3 mio. kr. vedrørende den opgjorte låneramme for 2017. Herudover er der optaget tillægslån vedrørende ældreboliger på 3,6 mio. kr.

Samlet låneoptagelse i 2018 udgør knap 17 mio. kr. Derudover er der i 2018 foretaget registrering af det lån, som kommunen overtog i 2017 ved overtagelse af ældreboliger på Rosenvænget - beløbet er ført direkte på kommunens balancekonto.

Afdrag på lån udgør 26,8 mio. kr. i 2018.

Låneramme

Kommunens låneramme er i 2018 opgjort til 14,1 mio. kr.

Ifølge den kommunale lånebekendtgørelse skal Kommunalbestyrelsen inden 31. marts 2019 træffe beslutning om, hvor stor del af den opgjorte låneramme, der ønskes udnyttet.

Der er afsat 13,3 mio. kr. til lånoptagelse i budgettet for 2019.

Note 18 Garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og - rettigheder

Oversigt garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og - rettigheder (1.000 kr.)	31.12.2018	31.12.2017
Kautions- og garantiforpligtelser		
Støttet boligbyggeri	-205.459	-213.313
Højer Andelsboligforening	-8.314	-8.476
Løgumkloster Andelsboligforening	-10.825	-11.055
Skærbæk Boligforening	-46.869	-48.785
Toftlund Andels Boligforening	-16.117	-17.025
Tønder Andelsboligforening	-46.561	-48.523
Tønder Boligselskab	-12.696	-12.818
Tønder Ældreboligselskab	-40.806	-42.379
Selvejende institutioner	-12.675	-13.313
Private andelsboligforeninger	-10.596	-10.939
Byfornyelse	-4.811	-5.145
Højer, Rudbøl Sdr. Sejerslev, Østerby	-2.423	-2.564
Bredebro	-856	-908
Løgumkloster	-251	-264
Tønder	-1.281	-1.409
Fritidsfaciliteter og private skoler	-23.450	-24.909
Idrætsfaciliteter	-8.169	-8.723
Andre fritidsfaciliteter	-148	-160
Efterskoler, friskoler og højskoler	-15.132	-16.027
Forsyningsselskaber	-380.762	-437.219
Vandværker	-64.621	-65.399
Kraftvarmeværker, fjernvarmeselskaber	-220.384	-237.418
Spildevandsselskab	-33.198	-69.160
Affaldsselskab	-21.702	-22.601
Havne	-40.857	-42.641
Øvrige	-9.328	-7.918
Udbetaling Danmark	-9.328	-7.918
Kautions- og garantiforpligtelser i alt	-623.810	-688.505

Oversigt garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og -rettigheder (1.000 kr.)	31.12.2018	31.12.2017
Kautions- og garantiforpligtelser		
Højer Design Efterskole (kassekredit max.)	-3.700	-3.700
Eventualforpligtelser i alt	-3.700	-3.700
Eventualrettigheder		
Solgården, Bedsted (tinglyst deklaration v. ændret brug)	200	200
Indskud i støttet boligbyggeri (tinglyste pantebreve - Landsbyggefond)	84.790	86.127
Eventualrettigheder i alt	84.990	86.327

Fælleskommunale selskaber (§60 selskaber)

Over for interessentskabernes kreditorer hæfter alle interessenter personligt og solidarisk for selskabets gæld som følge af ejerkonstruktionen.

- Kommunen er med i §60 selskabet Brand & Redning Sønderjylland

Øvrige

- Kommunen er også forpligtet til at indgå i eventuelt ikke afdækkede forpligtelser vedrørende Rømmø Havn, hvis denne på sigt ikke kan hvile-i-sig-selv og dermed må ophøre som selvstyre havn.
- I 2012 traf Forsyningssekretariatet under Forbruger- og Konkurrencestyrelsen afgørelse om, at det betalte vejafvandingsbidrag fra Tønder Kommune til Tønder Forsyning A/S var fastsat for lavt og dermed udgjorde en uddeling i henhold til stoplovens bestemmelser.

Kommunen valgte derfor at efterbetale det af Forsyningssekretariatet opgjorte differencebidrag - i alt 11.496 t.kr. for årene 2007 - 2012 - til Tønder Forsyning.

I en tilsvarende sag fra Slagelse Kommune har Østre Landsret i 2015 afsagt dom, hvor Forsyningssekretariatets afgørelser kendes ugyldige og Højesteret har stadfæstet Landsrettens afgørelse i 2016.

På grund af denne dom har Tønder Kommune indledt drøftelser med Tønder Forsyning om tilbagebetaling af det tidligere afregnede differencebidrag, men ved regnskabsafslæggelsen var disse drøftelser endnu ikke afsluttet.

Note 19 SWAP-aftaler

Rente-swapaftaler						(1.000 kr.)
Modpart	Oprindelig hovedstol	Rente	Restløbetid	Valuta	Markeds-værdi*	Restgæld
Danske Bank	22.363	3,65%	01.07.2020	DKK	-135	3.376
KommuneKredit	72.661	2,41%	30.12.2030	DKK	-5.289	49.855

*Hvis de enkelte swap's realiseres vil positive markedsværdier være gunstige for kommunen, mens negative markedsværdier vil give et tab.

Opgaver udført for andre myndigheder

Kommunen har indgået en kontrakt med Udlændingestyrelsen vedrørende opgaven som driftsoperatør af asylcentre.

Opgaven honoreres primært på baggrund af takster fastsat i finansloven og er dermed ikke baseret på en kommunal omkostningskalkulation.

Kontrakten er tilgængelig på Udlændingestyrelsens hjemmeside og der foretages løbende afrapporteringer til styrelsen, som fastsætter krav herom.

Bilag A

Efterfølgende afsnit beskriver kommunens regnskabspraksis i forhold til åbningsbalancen og regnskab 2018.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Tønder kommunes regnskab aflægges i henhold til gældende lovgivning og efter de retningslinjer, der er fastlagt af Indenrigsministeriet (IM) i Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs- og kapitalposter. I regnskabet indgår tillige udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med.

Regnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring skal foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik.

Den gode bogføringsskik kan beskrives som den praksis, der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet.

Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i Budget- og Regnskabssystem for Kommuner samt øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Regnskabsmaterialet omfatter de faktiske registreringer, herunder transaktionsspor, beskrivelser af bogføringen, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, beskrivelser af systemer til at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale, bilag og anden dokumentation, oplysninger i øvrigt, som er nødvendige for kontrolsporet, regnskaber samt revision.

Driftsregnskab

Indregning af indtægter, udgifter og omkostninger

Indtægter indregnes så vidt muligt i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen inden udløbet af supplementsperioden, der slutter 31. januar i det nye regnskabsår.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes.

Præsentation i udgiftsregnskabet

Præsentation af kommunens årsregnskab tager udgangspunkt i det udgiftsbaserede regnskab. Årsregnskabets primære funktion er at kunne sammenholde regnskabet med budgettet, der er opgjort efter udgiftsbaserede principper.

Årsregnskabet indeholder en afrapportering af kommunens resultat og præsentation af kommunens væsentlige faglige resultater og aktivitetsniveau.

Ekstraordinære poster

Her beskrives eventuelle driftsmæssige dispositioner, som er ekstraordinære for det pågældende regnskabsår.

Der sondres mellem indtægter og omkostninger afledt af kommunens primære og ekstraordinære aktivitet. Sidstnævnte vedrører aktiviteter, der ikke forventes at være tilbagevendende, og som ikke har sammenhæng til den ordinære aktivitet, fx ekstraordinære tab afledt af naturkatastrofer, ekstraordinær afhændelse af aktiver, ekspropriationer eller lignende.

Bemærkninger til regnskabet

Styrelsesloven fastsætter, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Der udarbejdes bemærkninger til driftsindtægter og udgifter i forhold til budgettet på bevillingsniveau.

Der skal også udarbejdes bemærkninger til regnskabet i tilfælde, hvor der nok er overensstemmelse mellem regnskabs- og bevillingsbeløb, men hvor de aktiviteter eller formål, som var forudsat ved bevillingsafgivelsen, ikke er realiseret.

Balancen

Præsentation af balancen

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtelser.

Der er af IM fastsat formkrav til, hvordan balancen skal udarbejdes.

Materielle anlægsaktiver

Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten dokumenteres via bogførte fakturaer og leasingaftaler mv.

Ejendomsretten til de i balancen indregnede grunde og bygninger er dokumenteret via elektronisk indhentede tingbogsattester.

Aktiver med en levetid på 1 år eller derunder - samt aktiver under 100.000 kr. - afskrives straks og registreres således ikke i anlægskartoteket.

Indretning af lejede lokaler samt anlæg, driftsmateriel og inventar, herunder it-udstyr, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Udgifter på over 100.000 kr., der medfører en væsentlig forbedring af et aktivs egenskaber eller en væsentlig forlængelse af et aktivs levetid, aktiveres sammen med det pågældende aktiv og afskrives over den nye levetid. Udgifter til mindre reparationer og lignende, som ikke har væsentlig indflydelse på aktivets levetid eller egenskaber i øvrigt, udgiftsføres i det regnskabsår, hvori de afholdes.

Grunde og bygninger

Ejendomme anskaffet før 1. januar 1999 værdiansættes pr. 1. januar 2007 til ejendomsvurderingen for ejendommen pr. 1. januar 2004 fratrukket afskrivninger frem til 1. januar 2007.

Bygninger og grunde anskaffet efter 1. januar 1999 indregnes til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Øvrige materielle anlægsaktiver er indregnet til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger.

Levetider er fastlagt til følgende:

Aktivtype	Levetid pr. 01.01.07	Levetid efter 01.01.07
* Bygninger:		
* Administrative formål	50 år	45 – 50 år
* Forskellige serviceydelse	30 år	25 – 30 år
* Diverse formål	15 år	15 år
* Tekniske anlæg	20 – 100 år	20 – 30 år
* Maskiner	15 år	10 – 15 år
* Specialudstyr	10 år	5 - 10 år
* Transportmidler	8 år	5 – 8 år
* IT	3 år	3 år
* Inventar	5 år	3 – 5 år

Såfremt der er afvejet fra levetiderne udmeldt af IM, er dette anført som note til anlægsnoten i regnskabet.

For enkelte aktiver fastsættes ved anskaffelsen en forventet scrapværdi, der ikke afskrives.

Der afskrives ikke på materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er ibrugtaget, påbegyndes afskrivning over anlæggets forventede levetid.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, signalanlæg, broer mv.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (arealer til rekreative formål samt naturbeskyttelses- og genopretningsformål) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Tønder Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiell leasing), registreres i anlægskartoteket og indregnes til kostprisen.

Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv forventes at kunne omsættes til ved en handel mellem uafhængige parter.

Minimumsleasingydelse svarer typisk til de fremtidige leasingydelser, som Tønder Kommune er forpligtet til at betale i leasingperioden. Ved beregning af nutidsværdien heraf anvendes den interne rente i leasingkontrakten som diskonteringsfaktor, hvis denne er tilgængelig. Ellers anvendes Tønder Kommunes alternative lånerente.

Finansielt leasede anlægsaktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Materielle anlægsaktiver under udførelse

Igangværende materielle anlægsaktiver værdiansættes til de samlede afholdte omkostninger på balancetidspunktet.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver afskrives lineært over maksimalt 10 år. Ved kontrakter, aftaler og lignende anvendes så vidt muligt den gældende kontraktperiode.

Finansielle anlægsaktiver - Aktier og andelsbeviser

Andele af interessentskaber, som Tønder Kommune har medejerskab til, indgår i balancen med den andel af virksomhedernes indre værdi, jf. senest foreliggende årsregnskab, som svarer til kommunens ejerandel.

For noterede aktier foretages indregningen til kursværdien pr. 31. december og for ikke noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser og lignende), foretages indregningen efter indre værdis metode.

Finansielle anlægsaktiver – Langfristede tilgodehavender

Tilgodehavender er optaget i balancen til nominal værdi under de respektive regnskabsposter her til. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab til nettorealisationsværdien.

Omsætningsaktiver - varebeholdninger

Udgifter til indkøb af råvarer, hjælpematerialer samt andre forbrugsvarer udgiftsføres på anskaffelsestidspunktet.

Der foretages registrering af varebeholdninger over 1 mio. kr. og/eller beholdninger med væsentlige forskydninger i lagerets størrelse fra år til år.

Varelagre mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. registreres, hvis der sker forskydninger i varelageret, som vurderes som væsentlige.

Varebeholdning måles til kostpris efter FIFO-princippet (First In First Out).

Omsætningsaktiver – fysiske aktiver til salg (grunde og bygninger)

Grunde og bygninger til salg er opskrevet til forventet salgspris.

Fysiske aktiver til salg måles til kostpris eller nettorealisationsværdi, hvor denne er lavere.

Der kan foretages opskrivning til den forventede salgspris.

Omsætningsaktiver - tilgodehavender

Udgifter og indtægter afholdt inden regnskabsårets udgang, men som vedrører efterfølgende regnskabsår, er klassificeret som periodeafgrænsningspost under omsætningsaktiver – tilgodehavender.

Indtægter som vedrører indeværende regnskabsår, men som først betales i det efterfølgende regnskabsår er klassificeret som kortfristet tilgodehavende.

Omsætningsaktiver – værdipapirer

Værdipapirer omfatter beholdninger af kortfristede værdipapirer, der uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelig risiko for værdiændringer. Værdipapirer indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med og en modpost for modtagne donationer til anskaffelse af aktiver.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Pensionsforpligtelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækkede vedrørende tjenestemandsansatte og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtelsen er beregnet aktuarmæssigt ud fra forudsætninger fra IM.

Minimum hvert 5 år foretages en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen vedrørende tjenestemænd.

Hensatte forpligtelser vedrørende eksempelvis miljøforurening, indfrielse af garantier til enkelt personer i henhold til social-/boliglovgivning, retssager og erstatningskrav, bonusbetalinger vedrørende jobcentre, åremålsansættelser og arbejdsskadeforpligtelser indregnes på balancen til den løbende ydelses kapitaliserede værdi opgjort pr. forpligtelse.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominel værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Opmærksomheden henledes på, at miljøforpligtelser forlods/primært er indregnet ved at foretage nedskrivning af grundværdien.

Langfristede gældsforpligtelser

Langfristet gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balancetidspunktet.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører, andre myndigheder samt anden gæld, måles til nominel værdi.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten, kirken, leverandører, andre kommuner og regioner optages med restværdien på balancetidspunktet.

Noter til driftsregnskab og balance

Der er udarbejdet noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er væsentlige forhold, som bør belyses, og/eller IM har stillet krav om noteoplysning/ regnskabsbemærkning.

Kommunalbestyrelsen 2018 - 2021

toender.dk

